

Eesti Päevaleht Talvivaaras

Soome viimaste aastate suurima keskkonnanakatastroofi põhjused ja tegelik ulatus on senini teadmata. Läänemere seisundile reostusel õnneks siiski suuremat mõju pole. lk 2-3

Kas „Sepskeem” on Tallinnas tagasi?

Linnavalitsus müüb vanalinna kortereid otsustuskorras ja turuhinnast odavamalt, opositsioon kahtlustab skeemitamist. lk 8-9

Hinnatõus toidab riiki

Energeetikaspetsialist Sulev Loo väidab, et elektri vabaturg toob kasu ennekõike Eesti Energiale, mis võimaldab riigil välja võtta kopsakaid dividende. lk 12

Klavan: meil pole mõõna

Eile Eesti parimaks jalgpalluriks valitud Ragnar Klavan ütleb, et koondise mängul pole tegelikult häda midagi, lihtsalt eelmine valiktsükkel läks ebatavaliselt hästi. lk 15

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 264 | ESMASPÄEV, 19. NOVEMBER 2012

ajaleht.epl.ee

TAMREX

TASUTA SAAPAD – POLE PAHA!

TAMREX talvejope

Jope on valmistatud vastupidavast ja mustusthülgavast Carrington-kangast. Voodriks on soe vatiinvooder – uue põlvkonna õhuke ja kerge, kuid väga soe isolatsioonimaterjal, mistõttu on talvejope seljas kerge, mugavalt õhuke ja väga soe. Jope eest kõrgem ja tagant madalam lõige tagab liikumisvabaduse – kummardades või istudes ei ole jope ebamugavalt süles ning kükitades või seistes on selg ja istmik soojas. Tuule eest kaitseb luku ette õmmeldud trukkidega liist ja pehme fliisvoodriga kõrge krae. Trukkidega eemaldatav fliisvoodriga kapuuts on näo ümber lai serva ja reguleeritava kummi-paelaga ning kurgu alt takjakinnitusega. Kapuuts on piisavalt suur, et kanda seda mütsi või kiivri peal. Lukkudega taskud rinnal ja küljel mahutavad kõik vajalikud esemed (nimekaart, telefon, rahakott jms).

art 770-1804

HIND 79.- €

***Ostes Tamrexi täishinnaga talvejope ja talvepüksid saad kingituseks TASUTA talvesaapad (art 81785)!**

TAMREX talvepüksid

Kvaliteetsed ja vastupidavad tööpüksid on valmistatud mustusthülgavast Carrington-kangast. Elastsete, krõpsuga reguleeritavate traksidega talvepüksid on eest ja tagant kõrge värvliga, et kõht ja selg töötamise ajal kindlalt soojas oleksid. Taolise lõikega tööpükse, mille toimiv idee on tulnud lasteriite tootjatelt, ei paku üksi teine tööriiete valmistaja. Püksiluku ees on tuulekaitseks krõpsuga liist. Vöökoht on kummi-paelaga reguleeritav. Suured küljetaskud teevad esemete kaasaskandmise mugavaks. Mõlemal säärel olev helkurriba tagab töömehe turvalisuse pimedal ajal.

art 771-1804

HIND 59.- €

0.-€* talvesaapad (väärtus 63.-€)

art 81785

Talvesaapad

Sooja voodriga talvesaapad, millel on turvanina ja naelatorkekindel tald.

art 81785

**AVASIME
KAUPLUSE
HAAPSALUS**

Ehitajate tee 2a,
Uuemõisa alevik

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN

Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35

TARTU

Aardla 114, Ringtee 37a

PÄRNU

Riia mnt 169a, Savi 3

RAKVERE

Pikk 2

VILJANDI

Riia mnt 42a

JÕHVI

Tartu mnt 30

VÕRU

Piiri 2

VALGA

Vabaduse 39

NARVA

Tallinna mnt 19c

HAAPSALU

Ehitajate 2a, Uuemõisa

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni 31.12.2012 või kuni kaupja jätkubi

JUHTKIRI

Elektri hind – saab küll parata

Eesti elektrituru avanemist alates uuest aastast võtab Eesti vastu telereklaamidega, kus kõikvõimalikud loomtegelased elektripaketti valivad, ja rahvusliku roidumusega maneeris „hind tõuseb, aga teha pole justkui midagi”. Hämmastav fatalism Euroopa pea kõige vähem uskliku rahva kohta, kas pole?

Reaalsus on see, et tulekul on hinnatõus, mille täpne ulatus pole selge, enamik hinnanguid kõigub lõpphinna osas 20 protsendi ümber. Suur osa pangaanalüütikuid, olgu Eesti Pangast või Swedbankist, osutavad sellele, et tulevasel aastal toimuv elektri hinnatõus annab päris olulise osa Eesti järgmise aasta elukalliduse tõusust. Eesti Pank, mille üks vähe-seid ülesandeid on hinnastabiilsuse eest seismine (olgu, selle tegelikud võimalused hinnatõus osas midagi ära teha on küll väikesed), ennustab, et järgmise aasta üldisest hinnatõusust, mis peaks olema kolme protsendi ringis, peaks ainuüksi elektri hind andma veerandi ja kolmandiku vahel, 0,7–0,9 protsenti (panga ökonomist Rasmus Kattai 5.10). Sellel on otsene ja pigem negatiivne mõju Eesti konkurentsivõimele.

Tänases lehes räägib Kesk-Euroopa elektriturul tegutsev ärijuht Sulev Loo, kes on tegev Tarcona-nimelises firmas, et Eesti tarbijatel on väga vähe võimalusi end hinnatõusude eest kaitsta. „Paketide ülesehitus ei motiveeri elektrimüüjat leidma parimaid pakkumisi, võimaldades maha müüa ka

hetke tipphindadega soetatud elektri,” on Loo veendunud. „Elektri tarbijale pole jäetud võimalusi oma huvide kaitsmiseks.” See järeldus kipub kokku langema ka Eesti Panga vaatlustulemusega, mis osutab sellele, et kuigi räägitakse turu avanemisest, on siin Eestis võõramaist elektrit tegelikult ikkagi vähe. Sellest võib omakorda järeldada, et turg on sisuliselt palju suletum, kui võiks aimata loosungitest. Pigem müüb Eesti elektrit välja, kui ostab sisse, ja seda ka tulevastel aastatel.

Mida siis teha? Valitsusliit soovitab ennekõike vähem tarbida, kuid see pole alati kiirkorras võimalik. Veel on valitsus pööranud tähelepanu taastuvenergia tasude langetamisele, mille finantsmõju on küll suhteliselt väike. Opositsioon eesotsas Keskerakonnaga räägib elektriaktsiisi langetamisest. Lisaideid annab Eesti Pank: „Piiratud konkurentsitingimustes on oluline, et riik suurendaks elektrituru toimimise tõhusust. Lisaks peaks riik Eesti Energia ainuomanikuna tagama, et piiratud konkurentsiga turul ei kasuta ettevõtte oma turujõudu liigseks hinnatõusuks.” Need kaks valdkonda – tarbijakaitse ja põhilise energiafirma ning ka võrgufirma juhtimine – kuuluvad majandus- ja kommunikatsiooniministri pädevusse. Pall on teie käes, minister Juhan Parts. **•**

REPLIIK

Sõjanõu Pohlakule

Jalgpalliliidu ja klubi FC Flora hingele Aivar Pohlakule ei meeldi, et ööklubis Prive, mis kuulub Nõmme Kalju omanikule Kuno Tehvale, käivad jalgpallurid. Mõjub halvasti moraalile ja vormile. Ja siis need narkootikumid, mis klubielus tema väitel käibivad. Tegelikult aga võiks Pohlak ajatolla-stiilis moraaltsemise asemel olla hoopis kaval. Las Kalju mängijad käia ööklubis, las nõrgestavad ennast. Pärast väsitavat pidutsemist astuvad neile vastu rõõsapäõsksed mängijad FC Flora kloostrist ja teevad patukottidel selja prügiseks. Tänavu tuli Kalju Eesti meistrivõistlustel esimeseks, florakad aga jäid kolmandaks. Mis juhtus, ajatolla Pohlak? Miks teie poisid peoloomadelt pähe said? **•**

Priit Simson

Lk 4 Vassiv poliitik elab tähelepanust, aga kui teda boikoteerida, saabub ka mõistmine, usub Rein Sikk.

SOTSIAALDEMOKRAADID

6000 liikme piiri ületas Eesti Sotsiaaldemokraatlik Erakond, kes võttis vastu kaheksa uut liiget. Veel 2011. aasta märtsi alguses oli erakonnal 3800 liiget. **EPL**

LÕUGAS KOHTU EES

Harju maakohus algab neljapäeval kohtuprotsess Tallinna endise linnaametniku Vello Lõugase üle. Süüdistuse järgi sai Lõugas kahelt ettevõttelt pistiseks BMW ja sularaha. **ERR**

NARKOÄRI

9 narkodiilerit pidasid Põhja prefektuuri narkoõksuse politseinikud kinni möödunud nädala esmaspäeval ja teisipäeval. Peamiselt kauplesid kinnipeetud kanepi ja fentanüüliga. **Delfi**

Talvivaara õnnetus: lood

Soomes Talvivaara niklikaevanduse ümbruses elavad kohalikud teadmatuses ja kaevandusfirma jagatav informatsioon tekitab inimestes umbusku. Õnnetuse kauaaegsem mõju loodusele on teadmata.

Telegramm

Ave Tampere
Tuhkakylä, Sotkamo

600 000 kuupmeetrit loodusesse paisatud mürgist vett, teadmatuses ja hämmingus kohalikud ja üldsus – nii võib kokku võtta Soome viimase aja suurima tööstusreostuse juhtumi.

Helsingist 600 kilomeetri kaugusel Sotkamos Tuhkakyläs paikneb Talvivaara Oy nikli- ja tsingikaevandus. See hõlmab hõredalt asustatud piirkonnas 61-ruutkilomeetrisse ala. Mida lähemale kaevandusele, seda ülessongitumaks muutub maastik ja üha sagedamini võib näha hoiatussilte, mis keelavad teelt kõrvale põikamast.

Lekkis kahest kohast

Leke sai kaevanduses alguse 4. novembril, see saadi täielikult pidama alles 14. novembril. Ajavahemikus 8.–11. novembrini lasti välja ligi 200 000 kuupmeetrit mürgist vett, kokku jõudis seda loodusesse ligikaudu 600 000 kuupmeetrit. Lekkekohti oli kaks, kaevandusest põhjas ja lõunas.

Veehoidla leke avastati teiselt poolt hoidlat kaitsvat valli, kus see läbi kivide imbus ja tunnis isegi kuni 6000 kuupmeetrit mürgist vett loodusesse lasi. Lekkekoha avastamiseks kasutati allveeradareid ja kaameraid. Kui leke juba ulatuslikumaks muutus, tulid kraatriladtsed moodustised ka nähtavale. Lokaalselt peatati leke spetsiaalse savi heitmisega aukudele, kuid see ei ole püsiv lahendus. Ei ole ka täpselt teada, mis lekke põhjustas,

2008 ja 2010 toimusid samasugused lekkes, mis olid siiski väiksema ulatusega.

rohkem, kui on joogivee jaoks sobilik.

Reostuse mõju vähendamiseks paisati lubjatolmu nii lekkinud vee peale kui ka veekogudesse, kuhu mürgine vesi jõudis. See peaks vähendama happelisust ja setitama ka metallid.

Väite, et reostus võiks Läänemerre jõuda, lükkas Talvivaara kommunikatsioonijuht Olli-Pekka Nissinen ümber. Ta lisas, et 600-kilomeetrise alal, mis kaevandust Läänemerest lahutab, on ka teisi tööstuspiirkondi, kust võib samuti reostust veekogudesse jõuda. „Isegi kui reostus jõuakski Läänemerre, ei saaks kindlalt määratleda, kust see pärit on,” ütles Nissinen.

Soomlasi valdab sündmusega seoses hämming ja mure. Ametlik informatsioon on lünklik ega jäta usaldusväärset muljet. Ent Talvivaara Sotkamo kaevandusega on olnud

vahejuhtumeid ka minevikus. Aastatel 2008 ja 2010 toimusid samasugused lekkes, mis olid siiski väiksema ulatusega. Esimene kord rebenes nn kipsitiikide (nimi tuleb sellest, et käitlusveele lubja lisamisel tekib kipsilaadne moodustis – A. T.) põhja kattev mitmekihiline plastkate. Teisel korral kukutas hooletu tööline kopa katte peale ja lõhkus selle. Talvivaaral on luba paisata loodusesse igal aastal teatud kogus (puhastatud) vett, varasematel aastatel on olnud probleeme selle vee soolasisaldusega. Soolaprobleem on praeguseks lahendatud ja ümberkaudsed

Siit voolas läbi mürgine vesi, jättes endast maha erinevate ohtlike ainete saastunud lombid. Foto: Ave Tampere

veekogud puhastuvad tasapisi. Lisaks on probleeme olnud ka mädamuna meenutava sulfaadihaisuga.

Mis veel võib juhtuda?

Olli-Pekka Nissinen kinnitas, et kaevandusfirma on järginud kõiki nõuandeid, mida eri ametiasutused on neile andnud, ja täitnud kõik ettekirjutused. Kõik load ja eeskirjad on olnud kooskõlas seaduste ja nii riigi kui ka kohalikul tasan-dil tehtud otsustega.

Ent soomlasi vaevab küsi-

Kaevandusest lekkinud reostus seab löögi

Oht

Veeloomade hingamis- elundeid kahjustavad reoained võivad Soome lahte jõuda mõne aastaga.

Ulvar Käärt
ulvar.kaart@ep.lee

Eesti teadlaste kinnitusel pole siinpool Soome lahte põhjust Talvivaara niklikaevandusest suurtes kogustes lekkinud

saasta pärast muretseda. Soome lahte võivad reoained jõuda alles aastate pärast ja erilist mõju neist siis enam karta pole.

Soome keskkonnaametnikud tunnistasid eelmisel nädalal, et veest võetud proovid näitasid metallide kontsentratsiooni, mis on seal elavatele eluvormidele ohtlik. Proovidest leiti väga suurtes kogustes alumiiniumi, kaadmiumi, niklit, uraani ja tsinki. Seejuures on arvatud, et suur kogus

reostust võib mööda vee kulgemise ahelaid liikudes jõuda Venemaale Laadoga järve ning sealt lõpuks Neeva jõe kaudu ka Soome lahte.

TÜ Eesti mereinstituudi vanemteadur Georg Martin sõnas, et asume Soome järvestu põhjaosas asuvast Talvivaarast piisavalt kaugel, et peaksime näiteks Soome lahe püügikalade pärast muretsema hakkama. „Kui see reostus peaks läbi jõgede süstee-

mi veega liikuma pääsema, siis võtab ilmselt aastaid, enne kui see meie vete kaladesse peaks jõudma,” osutas Martin.

Meri lahjendab

Martini hinnangul on reostuse tõttu kõige suurema löögi all eeskätt kaevanduspiirkonna lähisteleva jäävate vete elustik, sest osa reostust seotakse organismidesse ning hakkab toiduahelat pidi edasi kanduma. Nii on põhjust arvata, et

Täna digilehes

●●● Läti riik sai 93-aastaseks. Missugused on riigi vaated tagasi ajaloole ja edasi tulevikku?
●●● Video: vaata, mis juhtus Talvivaara niklikaevanduses.

RANDPERE TAHAB ENNE VALIMISI LIIDU LUUA

Eile Reformierakonna Tallinna piirkonna juhiks valitud Valdo Randpere lausus, et oleks hea, kui õnnestuks leida liitlased, kellega sõlmida juba enne valimisi koalitsiooni moodustamise kok-

kulepe, et murda Keskerakonna võim pealinnas. Randpere nimetas võimalikeks liitlasteks sotsiaaldemokraate ja IRL-i ning ka alles tekkida võivaid valimisnimekirju. **ERR**

LAUPÄEV OLI ÕNNETUSTEROHKE

Laupäeval juhtus Eestis kuus liiklusõnnetust, kus sai kannatada seitse inimest, sealhulgas neljakuune imik. Kahes õnnetuses osalesid alkoholi tarvitanud juhid, neist üks, 25-aastane

Ingmar üritas enne avariid Tartus politsei eest ära sõita. Samal päeval toimus ka üks suurem tulekahju, kui Raplamaal Kärus läks põlema kahekorruseline elumaja. **EPL**

us mürgitatud, küsimused vastamata

mus: kui kõiki reegleid järgiti rangelt, siis kuidas on üldse võimalik, et sellised asjad juhtuvad? Ja kui selline asi on juhtunud, siis mis tulevikus veel juhtuda võib?

Helsingin Sanomat kirjutas reedel, et amet, kes peaks kontrollima ja reguleerima Sotkamo kaevanduse tegevust loodushoiu seisukohalt (Kainuu ELY-keskus), on kaevandusettevõttega liiga lähedalt seotud ja seetõttu võis olla kontroll lõdvem. Soomlased näevad juhtumist poliitika ja loodus-

Amet, mis pidi kontrollima niklikaevandust, võis olla sellega liiga lähedalt seotud.

hoiu huvide konflikt. Ühelt poolt tagab Talvivaara 900 inimesele töökoha, teisalt on loodus hindamatu.

Kohalike teavitamine on olnud puudulik. Kaevanduse esindajate sõnul on see riigiasutuste, mitte nende ülesanne.

Helvi, 88-aastane kohalik proua, on elanud Tuhkaky-läs kogu elu. Tema sünnikodu jääb praeguse kaevandusala alla, praegu elab ta vaid

paar kilomeetri kaugusel lekkekohast. Paari nädala jooksul ei ole ta saanud ühtegi teadet kaevanduse esindajatelt, vaid pidanud infot koguma meedia vahendusel. „Keegi pole hoiatanud ega öelnud, kuidas talitada,” ütleb Helvi ning lisab, et kui kaevanduses on õhkimised, väriseb tema põrand, kuid ka sellest ei hoiatata ette. Helvi räägib, et enne kaevanduse ehitamist olid ümbruses head marjametsad, mille iga mätast ta tundis. Viimastel aastatel on marjasaak oluliselt vähenenud

Austatud SEB kliendid

Alates 19. detsembrist 2012 muutuvad seoses meeste ja naiste kindlustustariifide ühtlustumisega järgmised SEB Elu- ja Pensionikindlustuse kindlustustingimused:

- SEB Elu- ja Pensionikindlustuse üldtingimused;
- SEB Laenukaitse kindlustuse tingimused.

Sellest kuupäevast hakkavad kehtima ka uued hinnakirjad järgmistele toodetele:

- Garanteeritud Pensionikindlustus;
- Kasvuportfell Juunior;
- Kasvuportfell Pensioniks;
- Privaatkasvuportfell;
- SEB Laenukaitse kindlustus.

Hinnakirjade muudatus puudutab lepinguid, mis sõlmitakse või mida muudetakse pärast 19. detsembrist 2012. Juba sõlmitud lepingute kindlustussummad ja -maksed ei muutu.

Uute tingimuste ja hinnakirjadega on Teil võimalik tutvuda alates 19. novembrist SEB koduleheküljel www.seb.ee või pangakontoris.

Meeldivat koostööd soovides

AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus

SEB

alla eelkõige kohalike vete elustiku

reostus jääb väga kauaks kohaliku loodust mõjutama.

Martin lisas veel, et kui Talvivaarast pärit reostus peaks ki kunagi Soome lahte jõudma, pole seda ilmselt võimalik mõõtmistega tuvastadagi. „Meresüsteem on väga suur, mistõttu on ka reostuse lahkenduse selles väga suur,” selgitas Martin, miks ta ei usu, et Talvivaarast pärit reoained Läänemeres midagi oluliselt muudavad.

Maaülikooli limnoloogia-keskuse vanemteadur Arvo Tuvikene märkis, et kaevandusest vette lekkinud metallid kahjustavad peamiselt veeorganismide hingamist.

Näiteks ülemäära suur alumiiniumi hulk vees tekitab Tuvikese kinnitusel kaladel lõpusekahjustusi. Samuti võib lõpuseid kahjustada vähkitekita-vate omadustega nikkel.

Väga toksiline metall kaadmium, mida samuti Talvivaara

kandis reostunud vetes ohtralt sisaldus, raskendab veeorganismidel neile oluliste metallide – kaltsiumi ja magneesiumi omastamist. See omakorda raskendab luude mineraliseerumist ja võib põhjustada nende deformatsiooni. Ühtlasi võib kaadmiumi suur kontsentratsioon tekitada vee-elukatele närvisüsteemi-, neeru- ja maksa-kahjustusi ja kehveresust.

Tsingi puhul tõi Tuvikene esile, et teatud kogustes elu-

tegevuseks hädavajalik metall mõjub suurtes kogustes vee-loomade lõpustele mürgiselt: selle tulemusel kalad lämbuvad. Reostunud vetes tuvastatud kõrge uraani tase võib aga toksilisuse tõttu kahjustada veeloomade neerusid. „Võiks arvata, et uraani peamine kahjulik mõju tuleb tema radioaktiivsusest, kuid tegelikult on tema toksiliste omaduste kahjulikkus suurem,” nentis Tuvikene. ●

VABANDAMISEST

Vabandamine on praegu propagandaspinn, sest vaatan, et ekraanile on ilmunud isegi Kristina Ojula, kes väidab, et peaministri vabandamine oli siiras ja tõsine sõnum ühiskonnale.

EUROOPA PARLAMENDI SAADIK **INDREK TARAND** (KUKU RAADIO)

DEMOKRAATIAST

Veel kümmekond aastat tagasi oleks Jürgen Ligi väide, et Euroopa häda on see, et ei suudeta avalikust arvamist üle olla, nii meil kui Brüsselis olulise skandaali tekitanud.

AJALOOLANE **JAAK VALGE** (POSTIMEES)

POLIITKONKURENTSIST

Eesti tänane traagika on see, et seadus on muudetud selliseks, et ongi nii, et on asendamatud, ehk nende asemele tulek on keeruline. ARHITEKT JA ENDINE POLIITIK **IGNAR FIJK** (ERR)

HARTA 12-ST

Meie majas haarasid võimu mõrtsukad, pidevalt tapetakse inimesi. Nõuame, et põrandaid puhastataks märja lapiga ja akendel oleks tikitud kardinad. **MIKHAIL LOTMAN** HARTA TOONIST

EESTI IT-võimet murendab rohkem probleeme kui ainult töölubade seadus

Eesti e-riigi proosaline tegelikkus

Rain Laane

Microsofti Balti regiooni juht

Eestit tunnustati hiljuti maailma kõige suurema internetivabadusega riigina. Meid tuuakse sageli esile e-valitsemise musternäidisena, kuid heade uudiste taustal ei tohi unustada suhteliselt proosalist tegelikkust. Eesti tegi viimase infotehnoloogilise hüppe viis aastat tagasi, kui võtsime kasutusele mobiil-ID. Meie maailmakuulsad algatused, sealhulgas Tiigrihüpe, on praeguseks üle kümne aasta vanad. Lähimineviku edu najal suudame veel mõnda aega investoreid ja töökohti Eestisse meelitada, aga kauaks? Aastal 2012 pole digitaalne allkiri, e-pangandus ega veebipõhine äriregister midagi uut.

Viie aasta eest olid nutitelefonid, tahvelarvutid ja pilvetechnologia sisuliselt tundmatud nähtused. Tehnoloogiamaaailm on selle ajaga meeletult arenenud ja nendes valdkondades ei ole riik erasektori ega ka välismaailmaga sammu pidanud. Nimetan mõned valdkonnad, milles kii-

rete muudatuste algatamine annaks head eeldused e-riigi positsiooni parandamiseks ja hüppeliseks arenguks.

Suurimad kitsaskohad

Infotehnoloogia sektor vaevleb alalise töötajate puuduse käes, sest vajalikku hulka inimesi, keda spetsialistidena tööle oodatakse, pole meil endal täies mahus kuskilt võtta. Eriti valusaks muutub probleem lähema paari aasta jooksul, kui väheneb ülikooliliseks saavate inimeste arv. See tähendab, et infotehnoloogiasektori kasv ja innovatsioon aeglustub. Ainsaks valikuks jääb välismaise tööjõu senisest suurem Eestisse lubamine. Need inimesed pole odav tööjõud, vaid kõrgelt kvalifitseeritud ja kõrgepalgalised spetsialistid, kelle töötasuga kaasneb ka oluline laekumine riigieelarvesse.

Skype'i Tallinna-kontoris, Euroopa suurimas Microsofti arenduskeskuses, on juba praegu viiendik töötajaid välismaalased. Hirm, et „meie töökohad“ ära võetakse, on alusetu – need töökohad jäävad muidu lihtsalt täitmata, sest vabu kohti on rohkem kui potentsiaalseid töötajaid. Teisalt on välismaalaste jaoks küsitav ka Eesti atraktiivsus töökohana – kui kaasa kolib pere, siis mida hakkab tegema elukaaslane ja millisesse kooli või lasteada panna laps? Probleem on suurem kui ainult töölubade seadus.

Noorte inimeste osakaal ühiskonnas väheneb ja tööta-

jate puuduse olukorras on neil mõistlik minna õppima selliseid erialasid, millel on suur lisaväärtus: näiteks keskmine IT-sektori töötaja loob aastas tööandjale üle 40 000 euro lisaväärtust. Tsiteerin infotehnoloogia- ja telekommunikatsiooni liidu (ITL) 2011. aasta tööjõu prognoosi uuringut:

Eesti IT-eksperdikogemus on valdkondades, mille uudsus jääb kümneni tagusesse aega.

Praegu näevad lapsed nutitelefonis-tahvelarvutis mänguasja, seda arusaama tuleb muuta.

„Tänane IKT-haridusega kõrgkoolilõpetajate arv (keskmiselt 530 aastas) on piisav vaid IKT-tööstuse hetkeolukorra säilitamiseks.”

Õppima sundida kedagi ei saa, kuid noorest peale huvi tekitamine suurendab tõenäosust, et valitakse eriala, kus luuakse ühiskonnale juurde uut väärtust. Praegu näevad lapsed nutitelefonis-tahvelarvutis mänguasja. Projektiigri ja Nutilabori projektid püüavad seda arusaama muuta, kuid riik ja ka teised eraettevõtted võiksid toetada reaalaralade populariseerimist

ja tänapäevaste tehnoloogiate koolidesse jõudmist. Eelnevat ITL-i uuringut tsiteerides: „Kuna IKT-sektor konkureerib rahvusvahelisel turul, siis jätkates tänase tööjõu arendamise mudeliga jõuame olukorda, kus erinevatel majandussektoritel on ees arengulagi.”

Varem olen Äripäevas („Kuidas anda e-tiigriks uus elu?”, 14.4) kutsunud riiki üles suuremale koostööle idufirmadega. Idufirmade mõte on murda turule uute lahendustega ja enamik neist keskendub just valdkondadele, kus e-riik hakkab maha jääma: mobiilid, tahvlid, pilvetechnoloogia, *near field communication* jne. Neil on olemas kiirus ja paindlikkus, et uued lahendused kiirelt valmis ehitada ja kättesaadavaks muuta. Usun, et ka ükski idufirma ei ütleks ära sellest, kui nende kliendiportfellis oleks maailma kõige edumeelsem e-riik.

Vajame IT-ministrit

Riigi- ja erasektori infotehnoloogia kaugus üksteisest tuleb sellest, et avalikus sektoris puuduvad inimesed, kelle kohustus oleks uusi tehnoloogiasid välja otsida, katsetada ja juurutada. Ükski riigiametnik ei lähe vabatahtlikult üle teisele, võõrale tehnoloogiale, selleks peab olema keegi, kes teda seda tegema suunab. Mujal maailmas tuntakse innovatsioonijuhi (Chief Innovation Officer) ametikohta, mille riigiasutuste juurde loomine võimaldaks maailmas toimu-

vat senisest kiiremini tajuda ja muudatustega kaasa minna.

Kvaliteetse töö- ja elukeskkonna ning hariduse probleeme puudutas kõnes „Visioonist lahendusteni” konverentsil ka president Ilves. Toetan tema mõtet luua Eestis IT-ministri ametikoht. E-riik ise on kasvanud juba piisavalt suureks, et anda e-riigi arengu eestvedamine asjale pühendunud ja konkreetse mandaadiga professionaalile. Mul on väga hea meel, et meie riigi peamine esindusisik näeb infotehnoloogiasektoris suurt potentsiaali. See on üks väheseid valdkondi, kus maailmas särada saame, ja presidendi e-riigi alane „müügitöö” võiks olla eeskujuks kogu ülejäänud avalikule sektorile.

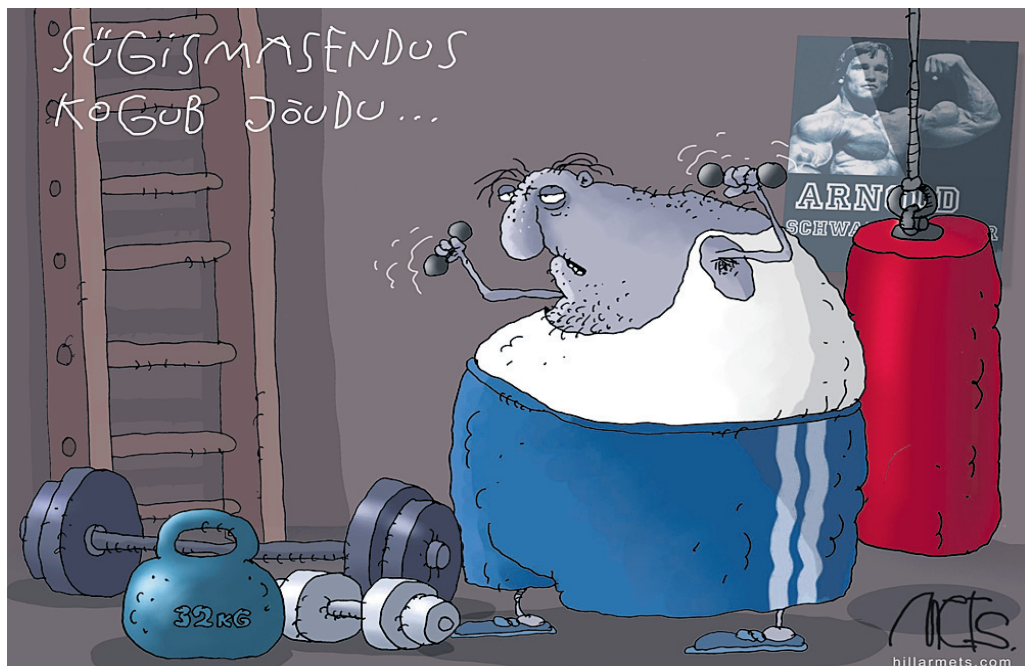
Siiski oleme praeguseks jõudnud olukorda, kus meil on eksperdikogemus valdkondades, mille uudsus jääb kümne aasta tagusesse aega. Tööjõupuudusele, reaaltaduste väiksele populaarsusele ning erasektori ja riigi vähestele koostööle on tähelepanu juhitud ka varem, kuid mingeid otsuseid pole selle põhjal vastu võetud ega seadusi muude-

tud. Erasektorit esindav ITL on visandanud oma kujutluse Eesti kohta 2020. aastaks, kuid selle elluviimiseks on vaja, et meid aitaks ka avalik sektor. Peame leppima kokku tegevusplaani, et visioonist saaks tegelikkus. Muidu lendab ülejäänud maailm meist digitaalses mõttes lihtsalt mööda. ●

Illustratsioon: Hillar Mets

HILLAR METSA METSIK MAAILM

TÄHELEPANUTA jäämine on vassivale poliitikule rängim karistus

Boikott valetajatele

Rein Sikk
ajakirjanik

Harta 12 valguses on mul ajakirjanikele ettepanek: boikottige valetajaid ja sülitajaid. Mäletate ju koolipölvest, et õpetajad ja klassikaaslased võisid vastikuid tegelasi hurjutada, aga tulemuseta. Nad läksid veel vastikumaks kätte, nautisid oma vastikusest sündinud avaliku tähelepanu. Kui aga abinõusid otsides jõuti avaliku

boikotini, muutus kõik. Just siis, kui keegi pahadele enam tähelepanu ei pööranud, ei osanud nad enam käituda. Paar nädalat nendest kui tühjust kohast möödavaatamist, ja olukord paranes.

Nüüd kutsun teid üles: tehke sama nende poliitikute ja ametnikega, kelle puhul tundub, et nad on valetajad, vassijad, avaliku arvamuse peale sülitajad. Ei grammigi tähelepanu! Ei ühtki intervjuud, tsitaati, pilti ega helikatket! Totaalne boikott.

PR-nõustajad võivad meetrite kaupa tsitaate laiali saatada, panna oma tööandja kas-

või Raekoja platsile tiritamme kasvatama. Aga ikka ei sõnagi.

Boikott on mõjus abinõu, sest paljud vassivad poliitikud ja ülded ametnikud toituvad iga päev just nimelt meediast. Ja lõpuks tunnistagem patu: meie ajakirjandus on liiga poliitiku- ja ametnikukeskne. Avastagem boikotipäevil Eesti toredaid, lihtsaid ja ausaid inimesi. Neid jätkub kõikide teemade sisuliseks käsitlemiseks. Meie, ajakirjanikud, oleme vahetevahel laisad olnud, allikaid ja tsiteeritavaid mitte sisu, vaid aukraadi järgi valinud. Kõigil on nüüd enesepuhastuse aeg. ●

Eesti Päevalehe uus laupäevaleht LP on täis häid lugusid ja mõnusat meeleolu. Vaata lähemalt ja vormista tellimus www.epl.ee/LP

LP tuleb koju kõigile Eesti Päevalehe tellijatele, tellimusega käib kaasas ka tasuta digilehe lugemisõigus!
Rohkem infot **680 4444** või **klienditugi@lehed.ee**

Riigikohus: raskustes peret tuleb aidata, mitte lapsed kodust ära viia

Hooldusõigus

Perekonnanautonoomia

annab eelkõige

vanemale õiguse

oma last kasvatada.

Kadri Ibrus

kadri.ibrus@epl.ee

Eelmisel nädalal otsustas riigikohus tühistada kahe alama astme kohtu otsused, mis on peatanud ühe suurpere vanemate hooldusõiguse ja mille alusel nende lapsed on elanud juba üle pooleteise aasta lastekodudes. Riigikohus otsustas saata asja uuesti läbivaatamiseks maakohusse tagasi, et selgitada, milliseid abinõusid tuleks laste huvides kasutada.

Riigikohus leidis, et maakohus ja ringkonnakohus on langetanud väära otsuse, kui otsustas emalt ja isalt nende kuue alaealise lapse hooldusõiguse ära võtta.

„Asjaolu, et vanemad ei tule iseseisvalt toime pere igapäevaelu korraldamise ja laste arendamisega ning vanematel napib vahendeid pere ülalpidamiseks, ei anna isenesest veel alust vanematelt laste suhtes isikuhooldusõigust täielikult ära võtta ega lapsi perest eraldada. Sellises olukorras on kolleegiumi hinnangul üldjuhul põhjendatud osutada vanematele abi ja juhendada vanemaid laste kasvatamise küsimustes,” kinnitavad riigikohtu kohtunikud. Riigikohus rõhutas, et perekonnanautonoomiast tulenevalt on ikkagi eelkõige vanemal õigus oma last ise kasvatada. Seega tuleb eelistada abinõusid, mis toetavad perekonda ning aitavad vanemate ja laste sidet tugevdada ja taastada.

Pere kuus väikelast on Lasnamäe linnaosa valitsuse otsuse järgi olnud kodust ära

Emma Siiri ja isa Heiki on nõutud ning tunnevad laste pärast muret. Nad tahaksid neid enda juurde tagasi, kuid saavad seni üksnes kolmes eri asutuses olevaid lapsi vaatamas käia.

Foto: Ilmar Saabas

KONTROLL

Õiguskantsler kontrollib laste üksteisest eraldamist

Laste vanemad on pöördunud ka õiguskantsleri poole, sest leiavad, et nende põhiõigusi on rikutud.

Õiguskantsler Indrek Teder selgitas Eesti Päevalehele, et kuna kohtumenetlus kestab veel, ei saa tema sekkuda ega laste perest eraldamise asjus hinnangut anda.

Siiski on õiguskantsler haka-

nud kontrollima Lasnamäe linnaosavalitsuse tegevust, kes lapsed üksteisest eraldas ja pani nad elama kolme eri asutusse.

„Üldpõhimõtte kohaselt tuleb ühest perekonnast pärit õed ja vennad jätta kodust ja perekonnast eraldamisel kokku, välja arvatud siis, kui see on vastuolus laste huvidega,” selgitas Teder.

alates 2011. aasta maikuust. Kõige noorem laps, kes sündis alles mullu augustis, viidi ära otse sünnitusmajast ja on

kuidas nad on nüüdseks juba poolteist aastat veetnud päevi, sõites ühest linnaosast teise ja käies oma kolmes eri asutuses viibivaid lapsi vaatamas. „Olen mures pisikese pärast, keda viiakse pidevalt haiglasse,” ütles pereema Siiri oma kõige noorema lapse kohta. „Meile

nüüd kogu senise elu elanud lastekodus.

Lasnamäe linnaosavalitsus ei soovinud riigikohtu otsust kommenteerida, viidates isikuandmete kaitsele.

Pere ema ja isa kirjeldavad,

öeldakse, et vesi on kõrvades. Ta lebab enamasti alati voodis. Kuigi ta on juba peaaegu pooleteiseaastane, ei oska ta veel istuda,” lisas isa, kes ei suuda neist asjust rääkides enam rahulikku tooni säili-

Laste äravõtmist põhjendati kokkuvõttes vanemate sotsiaalse toimetulematusega.

tada. „Ütleme ka lastele, et tuleb oodata kohtuotsust,” sõnas ema.

Advokaat Andres Lusmägi, kelle riik on pere isale määranud, kinnitas, et tema arvates oleks parim, kui Tallinna linnavalitsus võimaldaks lastele lasteaiakohad, mis tagaks neile piisava eakohase arengu. Samuti oleks abiks, kui tugisik aitaks perel lastega toime tulla. Seda ei ole siiani võimaldatud. Tugisiku ja muude teenuste eest peab tasuma kohalik omavalitsus. Kui lapsed pannakse lastekodusse, maksab selle eest riik.

Kuni töökoha leidmiseni

Nagu Eesti Päevaleht on varem kirjutanud, leidis maakohus, et selle pere vanemate hooldusõigus tuleb peatada kaheks aastaks, kuni töötud vanemad leiavad endale töökoha ja on võimelised oma laste eest paremini hoolt kandma.

Otsus lapsed perest eraldada tehti Lasnamäe sotsiaalosa-konna algatusel, kui pere oli maapiirkonnast pealinna kolinud ja jõudnud seal elada vaid mõne kuu. Põhjendus oli, et töötute vanemate peres ei olnud lastel arenguks piisavaid tingimusi. Põhjuseks ei olnud narkomaania, alkoholism, vägivaldsus, suured võlad ega midagi muud kriminaalset. Selle asemel nimetati kokkuvõttes probleemiks vanemate sotsiaalset toimetulematust.

Kohtusaaga laste saatuse pärast on seniajani veninud. Tallinna linn on taotlenud täielikku vanematelt hooldusõiguse äravõtmist.

Seaduse järgi võib kohus peatada vanema hooldusõiguse, kui vanem on kehvalt, pikema aja jooksul võimetu lapse hooldusõigust teostama. ●

Küüditamise eitamine võib trellide taha viia

Eelnõu

Küüditamise, holokausti, Rwanda genotsiidi ja teiste inimsusevastaste või sõjaku-ritegude eitamine agressiivsel moel, kui sellega kaasneb vihkamise, vägivalda või diskrimineerimise oht, võib tulevikus kaasa tuua kuni kolmeaastase vanglakaristuse.

Tegemist on ühe punktiga justiitsministeeriumis valminud nn vihakuritegudevastastest seaduseelnõust. Nende kuritegude avalik õigustamine, eitamine või mitteoluliseks tunnistamine on karistatav üksnes juhul, kui see on toime pandud ähvardaval viisil ja kui sellega on põhjusta-

tud rühmavastase vihkamise, vägivalda või diskrimineerimise oht. Samuti peab kõnealune kuritegu justiitsministeeriumi karistusõiguse ja menetluse talituse nõuniku Tanel Kalme ti sõnul olema tuvastatud kas rahvusvahelise või Eesti kohtu otsusega.

Eelnõu näeb ette teo karistusväärsuse vaid siis, kui isik mitte ainult ei eita kohtu tuvastatud kuriteo toimumist ega alatahtsusta seda, vaid peab sellist kuritegu kannatanud rühma suhtes põhimõtteliselt põhjendatuks, õigustatuks või vajalikuks. Objektiivselt on see tajutatav ähvardusena ja selle ähvarduse realiseerimise oht on reaalne. ● Vahur Koorits

Tallinna Rahvusvaheline Naisteklubi kutsub:

JÕULUBASAAR

SUUREPÄRASEID JÕULUTOOTEID ERINEVATE RIIKIDE SAATKONDADELT JA ILUSAT KÄSITÖÖD NAISTEKLUBI LIIKMETELT.

KOHVIK ♦ ÕNNELOOS ♦ LASTE MÄNGUTUBA ♦ JÕULUVANA

Kõik tulud annetatakse heategevusele.
www.iwct.ee

RADISSON BLU HOTELL TALLINN, RÄVALA PST 3

BASAARI
PÄEVAL SELLE
FLAIERI ESTITAMISEL
-15% TOIDULT RADISSON
BLU LOBBY BAARIS
JA LOUNGE 24'S.

25. nov.
kell 11-16

Kihlveopettusteni viivad jalgpallureid isiklikud rahaasjad

Ebaaus mäng

Prokuratuur on praeguseks kelmuses kahtlustatavaks kuulutanud seitse Narva Transi jalgpallurit.

Dannar Leitmaa

dannar.leitmaa@epl.ee

Politseihaarang, mis lõppes eelmisel kuul terve algkoosseisu jao Narva Transi mängijate kätte raudu panemise, nende kodude läbiotsimise ja arvutite konfiskeerimisega, oli üks peatükk üha tõsisemaks muutuvast ülemaailmsest võitlusest jalgpalli räsivate kihlveopettustega. Probleem jõudis jalgpallijuhide teadvusse 2011. aasta alguses Eesti ja Bulgaaria vahelise maavõistlusega, kus kohtunikud hakkasid mängu ära tegema. Kuidas on kihlveopettuste skeem käinud?

Kõik saab alguse seltskonnast, kellel on suurem summa vaba raha. See seltskond võib olla mis tahes võõrriigis ja teiste riikide kogemus näitab, et üldiselt on ka algkapital saadud kriminaalsel teel.

Seejärel tulevad mängu järgmised tegelased ja tegevus jõuab Eestisse. Kõige olulisem roll on kihlveopettuste skeemiasjaajajal ehk vahemehel, kes on enamjaolt mõne jalgpalliklubiga lähedalt seotud isik – endine mängija või mõni ametnik. Tema ülesanne on mängijatega kokku leppida, kuidas mingi mäng kulgema hakkab. Selleks kasutab hea vahemees ära inimestetundmist. Ka jalgpalluritel on nõrkused: mõnel on probleeme kasiinoga, mõnel alkoholiga, mõnel on lihtsalt võlad. Vahemees pakub mängijale justkui riskivaba võimalust raha teenida ja nii koguneb heale vahendajale ajapikku suur hulk mängijaid, kellega saab mängu käiku kokku leppida ja seejärel vihje investeerijatele maha müüa.

Investorile väga kasulik

Eesti jalgpallurite peamine ajend on väike sissetulek. Analoogete riikide näidetest nähtub, et keskmiselt saavad mängijad kokkuleppemängu eest kuni paari kuupalga suuruse summa. Näiteks sel hooajal pettuste eest diskvalifitseeritud Tallinna Kalevi mängija Stanislav Tokarev sai petuskeemis osalemise eest 1000 eurot.

Samal ajal võtavad vihje ostnud investeerijad kihlveoportaalidest välja summased, mis võivad ulatuda sadade tuhandete eurodeni ja mõnel juhul ületada ka miljoni piiri. Nii oli näiteks Balti liiga mänguga, kus Narva Trans kahe ringilises *play-off*-mängus esmalt suurelt võitis ja siis teisel korral veel suuremalt kaotas.

Kokkulepitud tulemusel mängud on Eestis eriti kahjustanud Narva Transi meeskonna mainet.

Foto: Sergei Stepanov

Ent pettus ei tähenda alati ootamatut kaotust. Kokku võib leppida ka selles, et lüüakse vähemalt teatud hulk väravaid. Või et soosikmeeskonna võit ei ületa etteantud piiri. Või et soosikmeeskond kaotab avapoolaja, kuid võidab teise poolaja ja kogu mängu. Näiteks on juhtunud, et keset mängu hakkas üleeuroopaline ennustuspordaal ühendav Betradari võrgustik andma häiret, et tehakse ootamatul hulgal panuseid sellele, et lüüakse 5–6 väravat. Kui mäng lõppes, oligi seis 6 : 0.

Ette on tulnud ka tragikoomilisi juhtumeid. Näiteks 2010. aasta alguses Narva Transile tingimisi karistuse toonud mäng oli nurjumise-

alati põhjendatav, et mängija lihtsalt väsimusest eksis, kuid kui Betradari süsteem annab selle mängu kohta häiret, on põhjust olukorda tähelepanelikumalt uurida. Jalgpalliliit kavatsebki kogutud tõendid kahe hooaja vahel letti lüüa ja meeskondades puhastuse teha. Kindlasti saadakse selleks lisainfot prokuratuuri uurimisest, milles on kelmuskahtlustuse saanud juba seitse Narva Transi mängijat, aga ka kaasmängijatele, keda on julgustatud sohitegemisest teada andma.

„Tegu on kindlasti üksikjuhtudega, sellega ei tegele kõik meeskonnad ega ka mõne meeskonna kõik mängijad,“ sõnas jalgpalliliidu infojuht Mihkel Uibo-leht. „Meie eesmärgiks on näidata, et lõpuks jäädakse ikka vahele ja saadakse karistada.“

Näide, kuigi mitte rahvusvahelises skeemis osalemisest, on võtta eelmisest aastast, kui Narva Transi jalgpallur Sergei Mitin lasi oma sugulasel teha panuse, et mängus antakse punane kaart. Narva Trans võitis mängu, kuid Mitin sai mängu lisaminuteil punase kaardi. Tulemuseks oli kihlveokontoritelt saadud paarikordne kuupalk, ent hiljem vahele jäädes ka kaheaastane mängukeeld.

Uibo-lehe sõnul pole tegu ainult Eesti ega isegi mitte Ida-Euroopa probleemiga: aastataguse statistika järgi oli kihlveokahtlusi kokku 19 Euroopa kõrgliiga mängude kohta. ●

Vahemees pakub pallurile justkui riskivaba võimalust mänguga lisaraha teenida.

le väga lähedal. Trans oli sõitnud külla Kohtla-Järve Lootusele. Aktiivne panustamine käis autsaiderile Lootusele, kuid selgus, et mängus antakse punane kaart. Narva Trans võitis mängu, kuid Mitin sai mängu lisaminuteil punase kaardi. Tulemuseks oli kihlveokontoritelt saadud paarikordne kuupalk, ent hiljem vahele jäädes ka kaheaastane mängukeeld.

Ees seisab puhastus

Meistriliigast leiab veelgi näiteid, kus mängijad on koomiliselt tegutsedes vastastele värvaid kinkinud. Muidugi võib

Foto: Ahto Sooaaru

Sajad nõudsid poliitika muutmist

Protest. Laupäeval Tallinnas Toompealt alanud ja Tammsaare pargis kõnekoosolekuga peädinud meeleavalduse „Aitab valelikust poliitikast“ korraldajate siht oli valitsusele ja parlamendile mõista anda, et riik ei kuulu poliitikuile. Pealinnas osales meeleavaldusel tuhatkond inimest, samal ajal Viljandis veel üle paarisaja. Meeleavalduse üks kor-

raldajaid Made Luiga seltsingust „Aitab valedest“ ütles eile, et lühikest ettevalmistusaega arvestades võib sotsiaalsõrgustikust välja kasvanud ja rahumeelselt sujunud meeleavaldusega igati rahule jääda. „Edasised plaanid sõltuvad sellest, mis kolmapäeval presidenti juures toimub. Vaevalt et seal lahenduseeni jõutakse, kuid ilmselt tekib vähemalt mingi tuu-

mik, kes jääb teemal silma peal hoidma,“ rääkis ta. Luiga viitas, et vajaduse korral ollakse valmis ka uuteks meeleavaldusteks.

Kolmapäevaks on president Toomas Hendrik Ilves kutsunud Kadriorgu nii erakondade kui ka vabakonna esindajad, et arutada erakondade rahastamist, poliitilise konkurentsi ja riigijuhtimise järelevalve küsimusi. EPL

EESTI VABARIIGI TEADUSPREEMIAID

Vastavalt riigi teaduspreemiate põhimäärusele määratakse teaduspreemiad Eesti teadustöötajatele ja teaduskollektiividele silmapaistvate teadustöö tulemuste eest.

Riigi teaduspreemiate komisjon kuulutab Vabariigi Valitsuse nimel välja

TEADUSPREEMIADE KONKURSI

2013. aastal järgmistes valdkondades:

Üks preemia vastava teadusala paradigmat ja maailmapilti mõjutava või uut teadusvaldkonda rajava teadusliku avastuse või olulise sotsiaal-majandusliku mõjuga innovaatilise tooteni viinud avastusel põhineva leiutise või teadus- ja arendustöö eest (50 000 eurot).

Preemiakandidaadi(tide) ülesseadmiseks esitada:

- motiveeritud esildis (kuni 3 lk) ja muu tulemusel seotud materjal;
- *curriculum vitae* (kuni 3 lk).

Kaks preemiat pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest (40 000 eurot).

Preemiakandidaadi ülesseadmiseks esitada:

- motiveeritud esildis (kuni 3 lk);
- *curriculum vitae* (kuni 3 lk);
- teaduspublikatsioonide nimekirj;
- olulisemad publikatsioonid (kuni 10 nimetust).

Kaheksa aastapreemiat (20 000 eurot) eelneva nelja aasta jooksul valminud ja avaldatud parimate teadustööde esiletõstmiseks järgmistes teadus- ja arendustegevuse valdkondades:

täppisteadused;	geo- ja bioteadused;
keemia ja molekulaarbioloogia;	põllumajandusteadused;
tehnika- ja arhitektuuriteadused;	sotsiaalteadused;
arstiteadused;	humanitaarteadused.

Aastapreemiad on ette nähtud Eesti teadlastele individuaalsena või erandkorras teaduskollektiividele. Aastapreemiaga varem autasustatud teadustöötajaid ja teaduskollektiive võib taasesitada aastapreemiaga määramiseks 10 aasta möödudes preemia määramisest uuel tasandil teadustöö eest.

Aastapreemia kandidaadi ülesseadmiseks esitada:

- motiveeritud esildis (kuni 3 lk); teaduskollektiivi puhul formuleerida iga kollektiivi liikme isiklik teaduslik panus;
- *curriculum vitae* (kuni 3 lk);
- tulemusel seotud nelja viimase aasta (2009–2012) jooksul ilmunud publikatsioon(id) ja muu materjal.

Ettepanekuid preemiate kandidaatide ülesseadmiseks võivad teha Haridus- ja Teadusministeeriumis teadus- ja arendusasutustena registreeritud ülikoolide ning teadus- ja arendusasutuste nõukogud, samuti Eesti Teaduste Akadeemia akadeemikud.

Riigi teaduspreemiate komisjon ootab ettepanekuid 21. detsembriks 2012. a aadressil: Eesti Teaduste Akadeemia, Kohtu 6, 10130 Tallinn. Materjalid esitada paberikandjal ning esildised, CV-d ja publikatsioonide loetelud ka elektrooniliselt (mälupulkl).

Vabariigi Valitsuse otsus riigi teaduspreemiate kohta tehakse teatavaks ja preemiad antakse üle Eesti Vabariigi aastapäeval.

Opositsioon kahtlustab linna korterimüügis sissetöötatud skeemi kasutamist

Kinnisvara

Linn müüb kortereid

hindadega, mis on

kinnisvaraportalide omadest oluliselt väiksemad.

Urmus Jaagant

urmas.jaagant@ep.ee

Möödunud nädalal otsustas Tallinna linnavolikogu linnavalitsuse ettepanekul taas suure hulga kortereid otsustuskorras müüki panna. Need müüakse kindlale isikule, kõnealusel juhul seal elavale üürnikule nii, et enampakkumist ei korraldata. Juhul kui üürnik ei soovi või tal ei ole võimalik korterit osta, siis ei müüda seda ka kellelegi teisele.

Linnavolikogu opositsioon kahtlustab, et kuna korterite hinnad on turuhindadest oluliselt madalamad, võib tegemist olla juba läbiproovitud skeemiga, kus väärtusliku kinnisvara odavalt ostja selle hiljem topelt-hinnaga edasi müüb ja seega korraliku vaheltkasu teenib. „Need [korteriid] tuleks müüa enampakkumistele,” rõhutas volikogu revisjonikomisjoni esimees ja IRL-i fraktsiooni liige Madis Kübar.

Eesti Päevalehele on teada, et müüki läinud kortereid on igas linnaosas. Enamik korteritest, üle 200, asub Põhja-Tallinnas majades, mis on üsna nukras seisus. Magusas kesklinna piirkonnas soovib linn müüa 82 korterit. Kõige tähelepanuväärsem on, et kesklinna korteritest kuus asuvad Tallinna kõige kallimas kinnisvarapiirkonnas, vanalinnas.

Näiteks on müügis Laial tänaval asuvas muinsuskaitsealuses majas 70,5 m² suurune korter, mille ostmiseks on ka juba avaldus esitatud. Vene tänaval müüb linn kahes eri majas kokku nelja korterit, millest ruumikamad on 81 m² ja 58 m² suurused. Ka neist neljast ühele on ostja juba olemas, kuigi avalduse esitamiseks on aega kuu lõpuni.

Olulisim nende korterite müügi puhul on nende hind. Uus Maa kinnisvarabüroo hindamisosakonna juhataja Meelis Tammre sõnul on vanalinna korteri keskmist ruutmeetri turuhinda keeruline öelda, kuna see sõltub väga paljudest asjaoludest. Siiski peaks hind jääma vahemikku 2000–3000 eurot. Sama kinnitab hinnapäring kv.ee kinnisvaraportalis:

seal müügis oleva 204 vanalinna korteri keskmine ruutmeetri hind on 2798 eurot.

Kui eeldada, et näiteks nimetatud Laia tänava korter ja maja, kus see asub, on keskmises seisukorras, tuleb linnalt ostes ruutmeetri hinnaks umbes 1300 eurot, mis on kinnisvaraportalide hindadest kaks korda odavam.

Linn: müüme turuhinnaga

Hinna arutamise valemil on linnale loonud Domus Kinnisvara Vahendus. Kuna kortereid on palju, rakendati hindamisel masshindamise põhimõtteid, milles on väiksem osakaal iga objekti unikaalsetel omadustel.

Tallinna abilinnapea Eha Võrk kinnitas, et müüdavate korterite hinnad vastavad turuhindadele, arvestades nende seisukorda ja koormatust pikaajalise üürilepinguga. Viimane vähendab oluliselt korteri atraktiivsust, sest üürileping elanikuga jääks kehtima ka siis, kui korteril on uus omanik. „Linn on otsustanud võõrandada üürilepinguga koormatud eluruumid, mis asuvad elamus, mis ei kuulu tervikuna linna omandisse. Eluruumid

Selles Laial tänaval asuvas muinsuskaitsealuses majas on ühel üürnikul võimalik 70-ruutmeetrine korter

Linnal pole õigust sekkuda, kui uus omanik korteri kallimalt edasi müüb.

2006 müüdi seitse üliodavat vanalinna korterit. Neli neist läks Sepa tuttavatele.

müüakse turuhinnaga, arvestades üürilepingu mõju korteri turuväärtusele,” kinnitas ta.

Üürnikule ehk ostjale ei seata müügiga muid tingimusi peale selle, et aasta jooksul sõlmitakse leping, üürivõlga ei ole ja makstav raha on enne allkirjutamist tasutud. See, mida asja korteriomanikuks saanud inimene elupinnaga edasi teeb, on Võrgu sõnul juba inimese oma asi. Teisisõnu ei ole linnal mingit õigust sekkuda, kui uus omanik korteri kohe kaks korda kallimalt müüki paneb.

Sellist skeemi on viimase kümne aasta jooksul ka kasutatud. Eriti negatiivselt paistis vanalinna korterite äriaga silma

hiljuti pistiseskandaali tõttu viis kuud vangis istunud Elmar Sepp, kes esitas 2006. aastal linnavolikogule ettepaneku müüa otsustuskorras üliodavalt seitse vanalinna korterit. 2007. aasta veebruariks olid neist neli jõudnud sundüürnike kaudu Sepa tuttavate kätte.

Korruptsiooni oht

Linnavolikogu opositsioon usub, et Sepa pärandatud skeemi alusel jagab linnavalitsus ka praegu kehvade ja keskmises korras korterite vahele peidetuna poolmuidu ära väga hinnalisi eluruumid.

Linnavolikogu Sotsiaaldemokraatliku Erakonna frakt-

Riigi silmis pole puuetega lapsed arenemisvõ

Õppimine

Põhikooli õppekava järgi sügava ja raske vaimse

puudega laste õppekoormus vanusega ei suurene.

Anna-Liisa Villmann

anna-liisa.villmann@ep.ee

Statistikaameti andmeil on Eestis põhikooliastmes ligi 112 000 last. Sügava ja raske intellektipuudega õpilasi ehk hoolduslapsi on 278. Nemad on ainsad, kelle õppekoormus – 20 tundi nädalas – jääb kaks aastat tagasi kehtima hakanud põhikooli riikliku õppekava järgi esimesest klassist kuni üheksandani samale tasemele. Varem suurenes see vanemas eas 25 tunni nädalas.

Lapsevanem Merle Hints kogenud järgi teevad intellektipuudega lapsed aastatega läbi märkimisväärse arengu. Seega näitab nende õppe samale

tasemele jäätmine, et riigi silmis pole nad arenemisvõimelised. „Kunagi oli murekoht, kuhu kooli sügava vaimupuude ja epilepsiaga laps panna. Siis kõik lahenes ja mul oli tunne, et oleme arenenud riigis. Kurb on tagasi minna aega, kus arvati, et selliseid lapsi ei tasu õpetada. Minu laps areneb praegu, kuigi ta on 17-aastane. Ma ei kujutaks ette, et teda õpetatakse neli tundi päevas nagu esimeses klassis,” ütles ta.

Üheksa klassi lõpetanud hoolduslastele pakub Tartu Maarja kool kolm lisa-aastat õppetööd käsitöökoolis ja Hints laps õpibki seal esimest lisa-aastat. Kooli direktori Jaanus Rooba sõnul on nende eesmärk õpetada hoolduslastele võimalikult suurt iseseisvat toimetulekut riitumisest söömisest ja hügieenini. „Kui laps on näiteks kõnetu ja ratastoolis, tuleks tal õppida märku andma oma põhivajadustest. Ras-

ke intellekti- ja liikumispuudega lapsed võivad heal juhul ka käima hakata ja näiteks lihtsamat käsitööd tegema. Mida rohkem me lastega pedagoogiliselt õigel ajal tegeleme, seda paremad on tulemused,” selgitas ta.

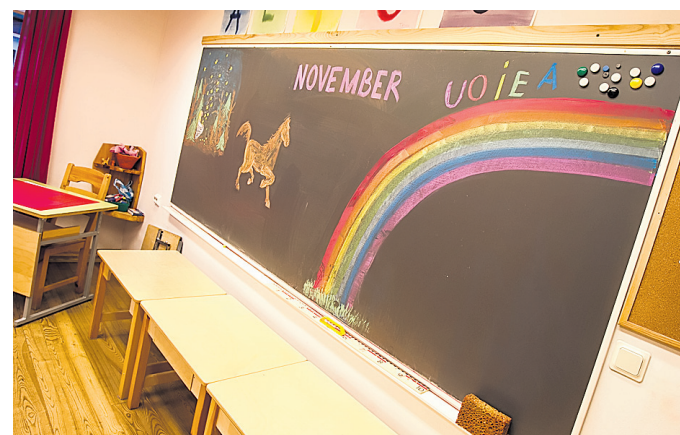
Eesti hooldusõppe 18-aastase kogemuse põhjal jääb 20 õppetunnist nädalas liiga väheks. „Õppetegevusega kasvab iga lapse võimekus. See tähendab, et ka õppekoormus peab suurenema. Kaksikümne tundi on esimese klassi õpilase tase. Kõik inimesed on seaduse ees võrdsed. Ka haridus peaks olema kõigile võrdsel määral tagatud,” märkis Rooba.

Seitsme hooldusõpet pakkuva erikooli juhul on selles küsimuses ka õiguskantsleri poole pöördunud. „Me usume nendesse lastesse. See kokkuvõtte 278 lapse tunnikoormuse arvelt on marginaalne võr-

reldes moraalse kahjuga ühiskonnale, kui üks kiht inimesi on alavääristatud. Enne anti raha kõikidele lastele võrdselt ja nüüd kaks aastat tagasi otsustati põhikooliseaduses õppekoormust muuta. Senini polnud pearahasüsteemi puhul vaimupuuded eristatud ja mida vanemaks laps sai, seda rohkem tunde ta ka sai,” lausus Rooba.

Võrdsed võimalused

Samal aastal põhikooli õppekava ajakohastamisega allkirjastas Eesti ka maailma terviseorganisatsiooni WHO deklaratsiooni, mis lubab edendada intellektipuudega inimeste kui teistega võrdsete kodanike elukvaliteeti. „Seal käsitleti ka võrdseid võimalusi hariduses ja võeti kohustus 2015. aastal WHO-le edusammudest teada anda. Hoolduslaste suhtes tehtud samm küll edusamm ei ole,” nentis Maarja kooli direktor.

Tartu Maarja koolis saavad üheksa klassi lõpetanud hoolduslapsed õppida kolm lisa-aastat.

Foto: Hendrik Osula

Täna Delfis:
Fotoreportaaz:
Keila-Joa sillalt
asutakse sadu
tabalukke lahti
lõikama

Hooldusõppe õpilastele koostati riiklikult kinnitatud õppekava esmakordselt 2010. aastal. „Enne seda juhendused koolid vastavast juhendmaterjalist, kuid tunnijaotusplaanid neile määratud ei olnud. Teisisõnu: hoolduskooli riiklik õppekava on esimene selle-

linnalt välja osta vähem kui 100 000 euro eest.

Foto: Tiit Blaas

siooni liige Lauri Laats nentiski, et Sepa püsti pandud Keskerakonna korteriäri tegutseb edasi. „Linn rõhutab, et tegemist on sundüürnikega, aga sisuliselt võime kutsuda ka mujalt inimesi ja öelda, et pange end järjekorda, saate mõne aasta pärast poolmuidu korterid,” sõnas ta.

Madis Kübara sõnul on aga otsustuskorras müük väga korruptsiooniohtlik, sest täpne info korterite kohta on ainult linna poolt volitatud inimestel. „Linn teatas 2009. aasta juunis, et sundüürnike probleem on lahenevas, seega puuduvad argumentid, miks peab kortereid jätkuvalt võileivahinnaga müüma,” selgitas ta. ●

MÜÜK

Müügis üle poole linna korteritest

●● Kokku pakub linn üürnikele 546 korterit, neist pea 150 kohta on praeguseks üürnikud ka ostusoovi avaldanud. Üldse on Tallinnal ainu- ja kaasomandis kokku 3779 kinnistut, neist 1013 on korterimandid.

●● Seega püüab linn otsustuskorras maha müüa üle poole kõigist korteritest. Praegust avalduste vähesust arvestades jääb enamik kortereid ka ilmselt madala hinnaga müümata.

imelised

laadne õppekava Eestis, mis tagab juurdepääsu haridusele ka sügava vaimse või liitpuudega lastele, kellega senini tegeles sotsiaalsfäär [sotsiaalhoolekanne],” selgitas haridus- ja teadusministeeriumi avalike suhete juht Tarmu Kurm.

Tema sõnul on WHO määratluste põhjal raske vaimupuudega õpilaste intellektuaalne tase võrdne kuni nelja-aastas- te laste võimekusega ja sügava vaimupuudega õpilaste arengutase kuni kaheaastaste tasemel. „Vaimupuue on haigus, mis ei ole ravitav, seega nende õpilaste eakohane areng jääbki valdavalt eespool nimetatud tasemele. Sageli kaasnevad vaimupuudega ka muud puuded. Seega erinevad nende õpilaste kasvatusesmärgid oluliselt põhikooli lihtsustatud riiklikus õppekavas sätestatud eesmärkidest,” sõnas ta.

Nädalakoormust kehtestades on Kurmi kinnitusel arves-

tatud laste eripära. „Kuna nende tähelepanu- ja keskendumis- võime on äärmiselt väike ning nad vajavad oluliselt rohkem puhkeaga, siis ei ole võimalik rakendada traditsioonilist õppekorraldust, 45-minutistil õppetundi,” lisas ta.

Kuna hooldusõppe õpilaste arengupotentsiaal on piiratud, siis ei ole tunnijaotus- plaani Kurmi sõnul erinevaks muudetud.

„Juhul kui õpilane jõuab sellele tasemele, et on suuteline osalema õppetegevuses rohkem, kui seda hooldusõpe ette näeb, on võimalik talle erispetsialistide poolt määrata õpet toimetuleku õppekava alusel. Õppekoormuse võrdsus ei pruugi olla alus, mille abil hinnata võrdsust haridusele. Eraldi võib küsida, kas tundide arv on parim kriteerium õpilaste võrdsuse arvestamiseks või oluline on õpetuse jõukohasus,” leidis Kurm. ●

Ministeerium ei andnud Tallinna venekeelsele erakoolile tegevusluba

Haridus

Tallinna linnavolikogu asutatud Tallinna Vene Lütseumi SA esitas kevadel haridusministeeriumile koolitusloa taotluse sooviga sügisest senise linnakooli asemel anda tasuta venekeelset üldharidust erakoolis.

Praeguse Tallinna Linna- mää vene lütseumi asemel loodav erakool pääseks gümnaasiumiosas eestikeelsele õppele üleminekust.

Vastavalt erakooliseadusele peab kooli pidaja kinnitama, et kõik õpetajad vastavad kvalifikatsiooninõuetele. „Kontrollimisel selgus, et 59 pedagoogist kolmel puudus nõuetekohane kvalifikatsioon,” lausus ministeeriumi avalike suhete konsultant Asso Ladv. Seepärast tuligi koolitusloa taotlusele eitav vastus.

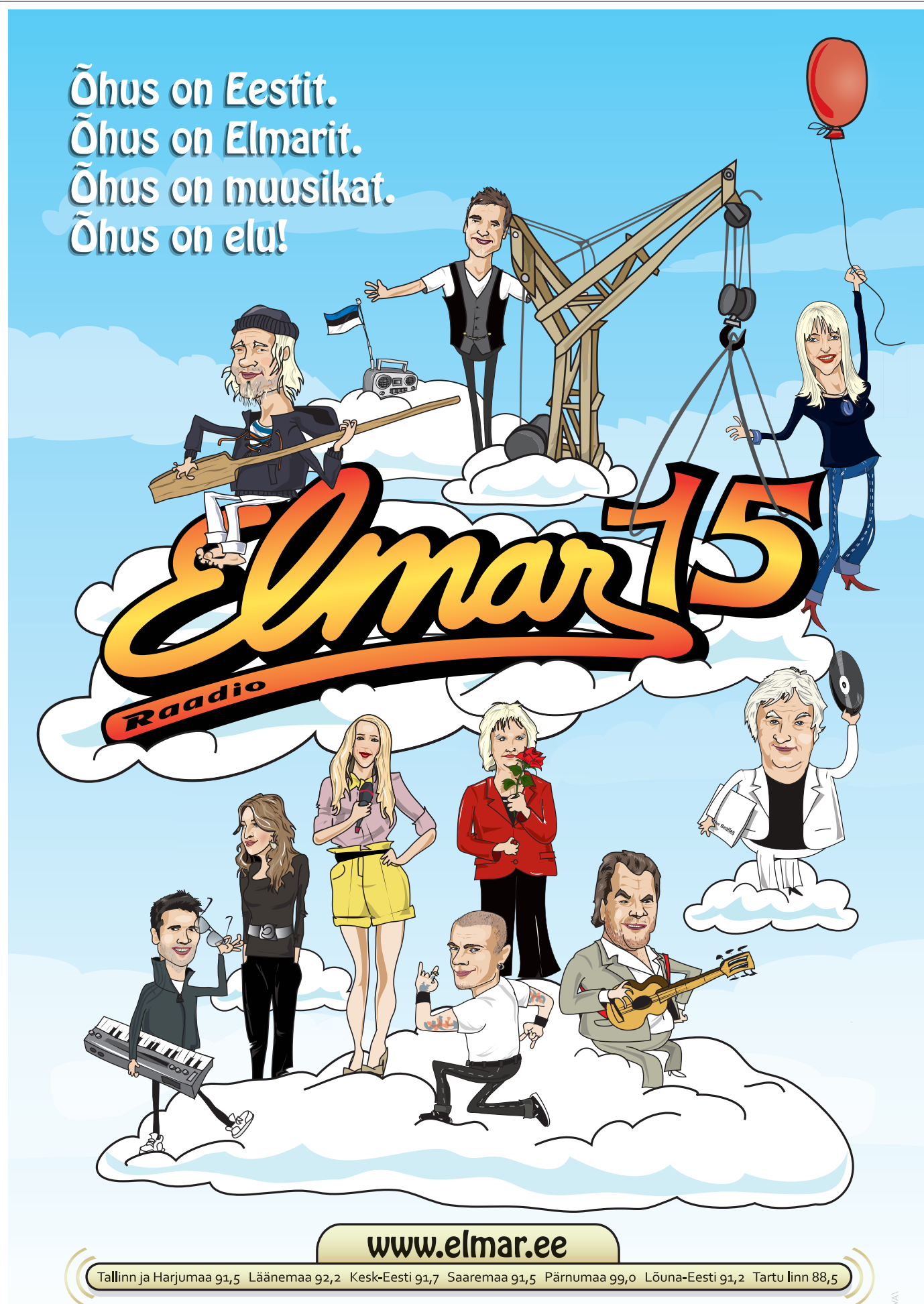
Sihtasutusele jääb õigus esitada uus taotlus koolitusloa saamiseks või käskkiri kuu aja jooksul kohtus vaidlustada.

Sihtasutuse nõukogu liikme, Tallinna abilinnapea Mihhail Kõlvarti sõnul tuleb esmalt otsust analüüsida.

„Need põhjused tunduvad väljamõeldud. Siin on toodud kolm õpetajat, kes ministri arvamus järgi ei oma vastavat kvalifikatsiooni, aga on juba palju aastaid koolis töötanud. Samas on Jaak Aaviksoo avaldanud arvamust, et koolis töötamiseks ei peagi omama pedagoogilist kõrgharidust,” lausus ta.

Kõlvarti sõnul anti koolitusloa taotlus sisse märtsis ja ministeerium oleks pidanud selle kahe kuu jooksul läbi vaatama. „Etteheited tulid üheksa- pa, kuigi pidid tulema korraga. Taotlust analüüsiti seitse kuud ja lõpuks toodi keeldumiseks kummalised põhjused,” sõnas ta.

„Saame otsuse vaidlustada, sest midagi muud ei jää üle, aga sellised vaidlused võivad kesta aastaid,” lisas Kõlvart. ● Anna-Liisa Villmann

TBWA

IISRAELI-GAZA KONFLIKT JÄTKUB

Nädalavahetusel jätkasid Gaza sektoris võimutsev rühmitus Hamas ning Iisrael vastastiku-seid raketirünnakuid. Iisraeli peaminister Benjamin Netanyahu teatas, et riigi kaitsejõud on

valmis „operatsiooni märkimis-väärselt laiendama”, mida tõl-gendatakse maailmas varjama-tu vihjena Iisraeli valmisolekule viia Gaza sektoris sisse maa-väed. **EPL**

OBAMA: TOETAME IISRAELI

USA president Barack Obama, kes viibis viisidil Tais, teatas, et ükski riik ei taluks oma kodanike ründamist raketti-dega: „Toetame Iisraeli õigust end kaitsta.” **EPL**

BRITID: SISSETUNG ON HALB

Briti välisminister William Hague hoiatas Iisraeli järelemõtlematult tegutsemast: „Oleme Iisraeli kolleegidele rõhutanud, et maavägede sissetung Gazasse võtaks riigilt suure osa toetusest.” **EPL**

EGIPTUS OTSIB VAHERAHU

Egiptuse president Muhammad Mursi teatas Reutersi andmeil Kairos, et loodab Gazat valitsevate Hamasi juhtidega saavutada vaherahu kokkuleppe, ent ei saa seda garanteerida. **EPL**

Mööda majanduskriisis Euroopat käib jälle ringi separatismitont

Ülevaade

Nädala lõpus võidavad Kataloonias valimised separatistid, kelle soov on Hispaaniast lahku lüüa.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epL.ee

Vinduv majanduskriis on õhutanud eraldumismeeleolu õige mitmes Euroopa riigis – eelkõige nende jõukamates piirkondades –, kuigi keskvoimu alt pääsemise taotlus pole teadagi uus ei Hispaanias, Itaalias, Belgias, Suurbritannias ega Prantsusmaalgi.

Mitmed viimasel ajal toimunud kohalikud valimised ja eriti otsus korraldada 2014. aastal referendum Šotimaa iseseisvumise küsimuses on separatismi-teema aina selgemalt esile toonud. See hakkab muutuma ka EL-i teemaks, sest enamasti soovivad regioonid keskvoimu alt vabaneda, kuid eurolüütu edasi jääda ning tekib küsimus, kas näiteks iseseisvunud Kataloonia peaks siis uue liikmena EL-i astuma.

Valik on noateral

Just Kataloonia, suure autonoomiaga Hispaania piirkond, on tõusnud viimastel nädalatel tähelepanu keskmesse, sest eeloleval pühapäeval toimuvad seal kohalikud valimised. Rahva arvamust iseseisvumise kohta küll otsesõnu veel ei pärita, kuid sisuliselt on sellest saanud siiski põhiküsimus ja üsna tõenäoliselt võidavad separatismimeelsed jõud – eelkõige valitsev konservatiivne CiU, aga ka vasakpoolne ERC – absoluutse enamuse. Hispaania kaks suuremat parteid, parempoolne PP ja sotsialistlik PSOE, saavad Kataloonia parlamendis ilmselt alla 40% kohti.

Valimistel saadud tugev toetus annab CiU juhile, praeguselegi Kataloonia juhile Artur Masile tugevama mandaadi täita oma lubadus – referendum Kataloonia enesemääramise küsimuses –, isegi kui keskvalitsus seda korraldada ei luba. Mas on kutsunud ka kõiki valijaid, kes tavaliselt CiU-d ei toeta, seekord Kataloonia huvides häält neile andma. „Kui me ei saavuta absoluutset enamust, ei võeta meid tõsiselt,” ütles ta.

Kataloonia ajalehes El Periodico hiljuti avaldatud küsitlus näitas, et iseseisvust pooldab 51% sealseid elanikke. Toetus väheneb aga 40%-ni,

Euroopa separatismimeelsed piirkonnad

Suurbritannia

Šotimaa otsustab 2014. aasta referendumil, kas peaks end Suurbritanniast sõltumatuks kuulutama.

Hispaania

Riigi parlament otsustas eelmisel kuul, et Kataloonia ei tohi korraldada referendumit iseseisvumise küsimuses. Erinevalt teistest regioonidest on keskvalitsus andnud Baskimaale õiguse ise tulumaksu ja ettevõtlusmakse koguda.

Belgia

Veelgi suurema autonoomia või isegi täieliku iseseisvumise sooviga Flandria asub Belgia põhjaosas, pealinnaks on Brüssel.

Prantsusmaa

Korsikal on rohkem autonoomseid õigusi kui teistel Prantsusmaa regioonidel, kuid siiski on seal aastakümneid esinenud separatistlikku vägivalda.

Itaalia

Põhjaliiga asutatigi selleks, et luua uus Padania-nimeline regioon, eraldamaks tööstuslikum ja jõukam põhjaosa vaesemast Lõuna-Itaaliast.

Artur Mas
Kataloonia ja CiU juht

Kui britid suudavad läbi rääkida, siis Hispaania valitsus lihtsalt ähvardab.

kui iseseisvumine peaks tähendama ka EL-ist lahkumist.

Eelmisel nädalal ametlikult valimiskampaaniat alustades ütles Mas, et on iseseisvuse poolt isegi siis, kui see tähendab Kataloonia väljalangemist EL-ist. „Kui me oleme kindlad, et Kataloonia jääb EL-ist välja, peame mõtlema, kas seda referendumit siiski korraldada,” ütles ta. „Mina olen aga igal juhul selle korraldamise poolt.” Siiski eelistab ka Mas esitada referendumil küsimuse sõnastuses: „Kas te tahate, et Katalooniast saaks uus Euroopa Liidu riik?”

Mas kinnitas, et pärast nüüdseid valimisi palub ta parlamendil võtta vastu deklaratsiooni „õigusest otsustada”.

Selle eesmärk on tema sõnul „võita Euroopa institutsioonide ja rahvusvahelise kogukonna ja ideaalis ka Hispaania riigi respekt”. Mas on püüdnud, kuigi edutult, veenda ka EL-i institutsioone katalaanide enesemääramisõigust toetama.

Peale selle on Mas lubanud konfliktlikult rahvusvaheliseks muuta, kui keskvalitsus referendumil blokeerib. „Sel juhul peame me minema Brüsselisse selgitama, et nad ei lase meil isegi rahvaga nõu pidada,” ütles ta hiljuti. Masi sõnul peaks peaminister Mariano Rajoy võtma eeskuju Briti kolleegist David Cameronist, kes lubas Šotimaal referendumit korraldada. „Kui britid suudavad läbi rääkida, siis Hispaania valitsus lihtsalt ähvardab,” ütles Mas ajalehele La Vanguardia.

Kui katalaanid valiksid referendumil iseseisvuse, valandaks see Hispaanias põhi-seaduskriisi, sest seal pole juriidilist mehhanismi mõne piirkonna iseseisvumiseks. Raskustes oleks ka EL, sest lii-

dulgi pole n-ö käitumisjuhust puhuks, kui mõni liikmesriik laguneb. Üldiselt ollakse arvamusel, et iseseisvunud Šotimaa, Kataloonia või Baskimaa peaks uusliikmena EL-i astuma, mille nurjamiseks aga teatavasti piisab ühe liikmesriigi vetost.

Tüli Euroopa südames

Liikmesriigi lagunemisele, vähemasti sõnades, on juba aastaid olnud kõige lähemal EL-i südames Belgias, kus valitsuse moodustamine venis pärast 2010. aasta valimisi flaamide ja vallooni vastasseisu tõttu üle 500 päeva. Praegu näib, et 2014. aasta valimistel võib asi veelgi teravneda, sest nagu näitasid hiljutised kohalikud valimised, on flaami nationalism veelgi tugevnenud.

Rahvuslik Uus Flaami Allianss on võitnud toetajaid juurde üle kogu hollandikeelse Flandria ja saavutas Antwerpenis sotsialistide üle ajalooliseks kuulutatud võidu. Alliansi juht Bart De Wever haaras kohe härjal sarvist ja kutsus peaminister Elio Di Rupo riiki radikaalselt reformima. De Weveri soov on muuta Belgia konföderatsiooniks ehk anda

flaamikeelsele põhja- ja prantsuskeelsele lõunaosale rahanduslik sõltumatus, jättes samal ajal näiteks kaitsepoliitika ühiseks. Tekib küsimus, mis saab sel juhul nii Flandria, Belgia kui ka EL-i pealinnaks olevast Brüsselist, mille elanikkond on valdavalt prantsuskeelne.

Di Rupo püüdis küll flaami natsionalistide edu pisendada, rõhutades, et tegemist on vaid kohalike valimistega, kuid De Weveri partei kogus viimastel üldvalimistel kõige rohkem hääli. Pole suurt põhjust arvata, et tema sõnum – lõpetada maksumaksja raha pumpamine Vallooniasse ehk flaamide kohtlemine lüpsilehmadena, nagu ta ise väljendus – oleks kahe aasta pärast vähem ligitõmbav.

Bart De Wever
Uus Flaami Alliansi juht

Lõpetada raha pumpamine Vallooniasse ehk flaamide kohtlemine lüpsilehmadena.

Jõukuse põhjast lõunasse lüpsimine on juba pikemat aega olnud konfliktiaineks ka Itaalias, kus Põhjaliiga edendab Padania ehk iseseisva Põhja-Itaalia ideed. Mõneti irooniliselt moel kipub veel olematu Padania juba omakorda lagunema, kui pidada silmas eriti tänavu veidi laiemalt edenema hakanud Venezia iseseisvumisliikumist. Öieti tuleks seda ilmselt nimetada taasiseseisvumiseks, sest Venezia oli ju üle tuhande aasta vabariik, enne kui 1797. aastal Napoleoni kätte langes.

Rooma orjuses

Repubblica Veneta, nagu taastatud riiki nimetatakse, võiks siiski koosneda mitte ainult maailmakuulsast kanalitelinast, vaid ka Veneto piirkonnast, mille pealinn Venezia on, ning osast Lombardiast, Trentinost ja Friuli-Venezia Giulia, millel on elanikke üle viie miljoni. Eraldumise aluseks oleks ajalooline erinevus ülejäänud Itaaliast, märgivad aktivistid, nimetades erinevat dialekti ja lähedasi sidemeid Aadria mere äärsede rahvastega.

Nagu Kataloonia Hispaanias, on ka Veneto üks Itaalia jõukamaid piirkondi, mis on ammu kurnanud, et peab oma maksurahaga täitma keskvalitsuse kukrut. Hiljuti loodud Indipendenza Veneta parteid juhtiv Lodovico Pizzatti, endine Maailmapanga ökonomist, on välja arvestanud, et 70 miljardist Roomale makstavast eurost saadakse otse või kaudselt tagasi umbes 50 miljardit. Seega kaotatakse igal aastal paarikümne miljardit.

Viimased küsitlused on näidanud suurt toetajaskonda Venezia sõltumatusle. Septembris kohalikud ajalehes Il Gazzettino avaldatud uurigus oli iseseisvuse poolt 70%, ajalehe Corriere della Sera küsitluses isegi 80% vastanuid. Sama meelt on Veneto regiooni kuberner Luca Zaia, kes kuulub Põhjaliiga seotud erakonda Liga Veneta ja on kuulutanud, et veneetslased on tüdinud olemast „Rooma orjad”.

Itaalias tähistati eelmisel aastal Risorgimento ehk riigi ühendamise 150. aastapäeva (kuigi selle algus- ja lõpu-aasta on vaieldav). Paljud veneetslased on aga veendunud, et Venezia ühines sunniviisiliselt. ●

VÕLAD KORSTNASSE

Saksamaa keskpanga president Jens Weidmann hoiatas reedel, et Kreeka võib vajada veel üht võlakoori kergendamise voo-ru, sest riigi võlad olevat taas jätkusuutmatul tasemel. **EPL**

IIRLASED MARSSISID ABORDIÕIGUSE NIMEL

Mitusada tuhat inimest kogunes üle Iirimaa protestimarssidele, millega nõuti riigis kehtiva karmi abordiseaduse muutmist, vahendas BBC. Laialdased meeleavaldused kutsus esile

31-aastase Savita Halappanavari surm läinud kuul. Tema surma põhjustas nimelt arstide korduv keeldumine aborti lubamast, ehkki selleks olid meditsiinilised näidustused. **EPL**

KAKS LENNUÕNNETUST VENEMAAL

Venemaal Ivanovo oblastis hukkus laupäeva õhtul kopterionnetuses kaks inimest. Politsei teatel juhtus õnnetus Komso-molskaja rajoonis, kus erakopter Mi-2 tegi hädamaandumise, vahendas Interfax. Eile sõitis reisilennuk Baškiiria pealinnas Ufas libeduse ja kehva ilma tõttu maandumisrajalt välja, ükski 90 reisijast siiski viga ei saanud. **ERR**

Saksamaa suursaadik
Christian Matthias Schlaga

Foto: Ilmar Saabas

Saksamaa soovib EL-i eelarvet veel rohkem kärpida

Intervjuu

Raimo Poom

välisuudiste toimetuse juht

Saksamaa suursaadiku sõnul pole praeguses olukorras suurenevat Euroopa Liidu eelarvet võimalik põhjendada.

Christian Matthias Schlaga viitas Eesti Päevalehele antud intervjuus, et EL-i vahendite toel on Eestis palju ära tehtud. Kui eesmärgid on täitunud, peab valmis olema toetuste vähenemiseks.

● Ülemkogu püüab sel nädalal saavutada EL-i 2014.–2020. aasta eelarveraamistiku kokkuleppe. Läbirääkimiste kulg näitab, et väga palju riike tahab seda tugevasti kärpida. Milline on Saksamaa positsioon?

Peame meele pidama, et räägime järgmise seitsme aasta kontekstis summast, mis küündib ühe triljoni euroni. See on üks ja kaksteist nulli. Aastas tähendab see liikmesriikide peale 120–130 miljardit eurot. Seega ükskõik, milline otsus tuleb, räägime väga suurest impulsist riikidele.

Euroopa Komisjoni ettepanek ei ühti meie meelest praeguse väga ettevaatliku eelarvete

planeerimisega. Kõikides liikmesriikides on käsil eelarvest-sipliini tugevdamine ja seetõttu on mis tahes valijaskonnale väga raske müüa ettepanekut, mis näeb ette kulude kasvu.

Seega kutsub Saksamaa ikka üles sellele, et eelarve maht võiks olla üks protsent EL-i riikide rahvuslikust sisestulekust. Jah, kui see arvudeks tõlkida, siis see on umbes 100 miljardit eurot vähem, kui näeb ette Euroopa Komisjoni ettepanek seitsmeks aastaks. Kuid arvame, et see oleks väga mõistlik summa. Jooksvates hindades oleks see ikka rohkem kui eelmisel seitsmel aastal.

Saksamaa nägemus pole seetõttu liiga kaugel komisjoni omast ja langeb üsna läbirääkimiste keskpunkti. On liikmesriike, kes tahaks veel palju-palju rohkem kärpida: mitte üksnes Ühendkuningriik, vaid näiteks ka Rootsi.

● Samas on tähtis ka see, kuidas kärped eelarve sees jagunevad. Kui võtame kasvõi eesistuja Küprose kärpeplaani, siis nemad kärbiksid ühest kohast, Ülemkogu president Van Rompuy natuke mujalt. Kust Saksamaa kärbiks?

Kui vaatame Küprose ettepanekut, mis kärbiks 50 miljardit – mis muide iseene-

Räägime summast, mis küündib ühe triljoni euroni. See on üks ja kaksteist nulli.

sest pole meie jaoks piisav –, siis need kärped ei tule õigetest kohtadest. Nad päästaksid suuresti põllumajanduse ja ühtekuuluvuspoliitika, mis on problemaatiline, sest need moodustavad ligi 80% eelarvest. Neid kahte sammast puutumata pole lihtsalt võimalik eelarvet konsolideerida.

Teiseks kärbiks Küprose ettepanek neid alasid, mida meie peame eriti oluliseks. Pean silmas teadus- ja arendustegevust, infrastruktuuri, tööhõive edendamist.

● Saksamaa kärbiks siis põllumajandusest?

Peame vähemalt vaatama, kuidas need kaks sammast siiski mängu tuua. Ja selles osas on Euroopa Komisjon juba teinud näiteks ettepaneku nelja-protsendiliseks kärpeks Saksamaa põllumajandustoetustest. Meil pole selles osas ametlikku positsiooni, kuid tagasi pole seda ettepanekut lükatud. See näitab, et läheneme läbirääkimistele väga avatult.

● Seega arvate, et põllumajandustoetused võiksid kärbest hoolimata ühtlustuda?

Jah, absoluutselt. Kui vaadata komisjoni ettepanekut Eesti kohta, siis see kergitaks põllumajanduse otsetoetusi 112 eurot 150–160 euroni hektari kohta. Seega on juba seal päris märkimisväärne suurenemine. Samas mõistame ka neid, kes ütlevad, et see pole piisavalt kiire edasiminekuks. Protss aga käib ja Saksamaa toetab seda.

● Samas tundub, et Eesti jaoks on tegelikult kõige tähtsamad ühtekuuluvusfondide vahendid. Ja mitte üksnes Eesti, vaid kogu EL-i jaoks, sest nende abil saab algatada ja toetada reformide jaoks vajalikke investeeringuid. Kuid need vahendid võivad kannatada päris palju, kui näiteks põllumajanduses kärpekohti ei leita?

Puudutate õiget küsimust.

Kuid esiteks peaks veidi rääkima ühtekuuluvusvahendite filosoofiast. Kui vaadata minevikku, siis ühtekuuluvusvahendite suurendamine isenesest ei tähenda, et liiguksime edasi reformidega, tööhõive parandamisega jne. Ajalugu näitab, et osa vahenditest pole kasutatud kõige produktiivsemal moel. On rida maid, mis on saanud miljardeid, kuid ometi ei näe me seal suurt paranemist.

Samas neis riikides, mis ühinesid 2004. aastal, näeme üli-suurt edasiminekut nii infrastruktuuris kui ka elatustase me tõus. Eesti on kindlasti selles kategoorias, aga ka Poola on vahendeid targalt kasutanud.

Nähes, kuidas nende vahendite toel on ligi 40–50 miljonit inimest viletsast olukorrast välja tulnud, peame aktsepteerima ka seda, et on aeg öelda: eesmärk on saavutatud. Vähemalt osaliselt saavutatud, mis tähendab, et on aeg ka vähendada või õigemini restruktureerida ühtekuuluvusvahendeid.

● Kuid Eesti elatustase on ikka kõvasti allpool EL-i keskmist. Mõningate ettepanekute jär-

gi väheneks Balti riikide ligipääs ühtekuuluvusvahenditele üsna palju, kasvõi vahendite määra lae seadmisega, mis toetuks majanduskriisi ajal kokku tõmbunud SKT näitajale. Kas on õiglane Balti riike niimoodi karistada?

Paljudel riikidel on kindlasti täiesti õigustatud põhjus küsida ühtekuuluvusvahendite jätkumist ja see saab nii ka olema. Karistamisest on ehk liiga palju rääkida. Ka Brüsselist tulevate märkide järgi oleks isegi kärbitud eelarvest Eesti-taolistele riikidele endiselt ette nähtud märkimisväärsed miljardid. Rahavool jätkub, aga me arutame, kas see jääb samale tasemele. Ja siinkohal meenutan juba öeldut: raha isenesest ei muuda midagi. Seal, kus on juba saavutatud edasimineku, ei tohiks vahendite hulga vähenemist võtta karistuse-na, vaid uue olukorraga kohanemisena.

Kuna ühtekuuluvusfondid on nii suur osa eelarvest, siis paratamatult tuleb ka seal leida kohendamisvõimalusi. Eesti soov vältida lae seadmist või märkida see 2,9 protsendile SKT-st on mõistetav ja arusaadav, kuid peame siiski vaatama, kuidas see üldisesse pilti paigutuda. ●

TAHAN

SINU MÄLESTUS!

Eesti Sõjamuuseum ootab kõigi Nõukogude relvajõududes teeninud eestlaste meenutusi.

Ajaloo talletamine algab siit: www.esm.ee/ankeet

Kogutud materjal on aluseks raamatu “Eesti sõdur võõras mundris” koostamisel.

Ankeeditäitjate andmeid ei avaldata ega edastata kolmandale osapoolele ilma ankeeditäitja eelneva nõusolekuta.

PANK HOIATAB PETUKIRJA EEST

Swedbank palub krediitkaardi omanikel olla tähelepanelik, sest liikvel on kiri, mille kaudu püütakse kätte saada inimeste Visa ja Mastercardi krediitkaardi andmeid. Kirjas, mis on sar-

nane panga saadetavate teadete, palutakse klientidel oma krediitkaart turvalisuse tagamiseks aktiveerida. Swedbank soovib kirja saanutel panga poole pöörduda ja nõu küsida. **Delfi**

KOHUS LANGETAB FACIO KRIMINAALASJAS OTSUSE

Harju maakohus langetab täna otsuse ehitusfirma Facio Ehitus AS-i õigusjärglaste Facio Ehituse OÜ ja OÜ Räga maksuriteo kriminaalasjas. Süüdistuse järgi kirjutasid ettevõtte raamatupidaja

jad projektijuhtidelt saadud info põhjal käibe-, tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonidesse fiktiivseid ostutehinguid, mille tõttu jäi riigil saamata maksudena viis miljonit krooni. **ERR**

GAZPROM LAIENEB

Gazprom ehitab uue gaasitoru, mille kaudu hakatakse gaasiga varustama Lõuna-Euroopat. Uus toru kulgeb läbi Musta mere ja peaks tööle hakkama millalgi 2015. aastal. **BBC**

Elektriraudtee uus rong jõudis Eestisse

Transport. Laupäeval saab Eestisse Elektriraudtee esimene uus neljavaguniline Stadler FLIRT-i elektrirong. Sõiduk jääb esialgu seisma depoosse, kus Stadler alustab ettevalmistusi rongi katsesõitude korraldamiseks, et hinnata sel-

le tehnilist seisukorda ja sobivust Eesti kliimasse ning infrastruktuurile.

Esimene võimalus uue rongiga sõita tekib tuleva aasta juunikuus, mil Elektriraudtee hakkab olemasolevat sõidukiparki uute rongide vastu välja vahetama.

Hanke tulemusel soetab Elektriraudtee Stadler Bussnang AG-lt kuus neljavagunilist ja kahteist kolmevagunilist elektrirongi. Lisaks võetakse rendile kuus kahevagunilist, kuus neljavagunilist ja kaheksa kolmevagunilist diiselrongi. **Delfi**

Ekspert: tarbija muudetakse lambaks

Elektriturg

Eesti tarbijal pole kaitset, kui müügifirma saamatu-
se tõttu ostetakse liiga
kallist elektrit.

Andres Reimer
andres.reimer@epl.ee

Hiljuti mitme Kesk-Euroopa riigi elektriturule sisenenud Gunvori tütarfirma Tarcona juhi Sulev Loo väitel on Eesti vabaturu mehhanism rajatud üksnes hinnatõusule ja müügifirmade riskide nullimisele. Nii tagab käivituv regulatsioon olukorra, et tehku kaupleja oma tehinguid kui tahes hästi või halvasti, tarbija maksab selle igal juhul kinni. „Meie oleme siin elektrikaubanduses tegevad ja ma ei saa reaalselt aru, mida ma alates 1. jaanuarist tarbijana ostma hakkan. Kaupleja ostab tipust kõige viletsamate hindadega ja tarbijad on nagu lambad, kes selle kõik omakorda ära ostavad,” ütles Loo.

„Pakettide ülesehitus ei motiveeri elektrimüüjat leidma parimaid pakkumisi, võimaldades maha müüa ka hetke tipphindadega soetatud elektrit. Elektritarbijale pole jäetud võimalusi oma huvide kaitsmiseks. See, et me tarbijana peksa saame, on ilmselge.

Ekspertdina ei saa minagi aru, mida 1. jaanuarist tarbijana ostma hakkan.

Kui meie ettevõtte saaks teha Kesk-Euroopas sellist äri, nagu tehakse Eestis nn börsipõhiste muutuvpakettidega, oleks olukord ulmeline,” lisas elektrikaubanduse ekspert.

Vaba elektriturg tagab Loo sõnul hinnatõusu ennekõike senisele monopolile Eesti Energiale, mis võimaldab riigil välja võtta kopsakaid dividende. Kuna Eestis tarbitava põlevkivi ootamatuks kallinemiseks pole seni eeldusi tekkinud, näib ka elektrienergia kallinemine vabaturul põhjendatu.

Tarcona pole hakanud Eestis elektrit müüma põhjusel, et siin pole Eesti Energia elektri-jaamadega võistlevate ettevõ-

Sulev Loo sõnul pole Eesti elektripakettides tarbijale jäetud võimalust oma huve kaitsta.

Foto: Vallo Kruuser

tete toodang kättesaadav, sest liiga nõrgad välisühendused ei taga vabaturukaubanduseks vajalikku elektrihulka. „Osta elektrit Eesti Energialt ja seda omakorda tarbijale edasi müüa – see nüüd küll mingi äri pole, sest nende toodang kulub niigi koduturul ära,” selgitas Loo. „Reaalsuses seda Venemaa elektrit siia väga palju ei tule. Venemaalt läheb elektri eksport Soome, Eestis seda osta

pole reaalselt võimalik. Läbi Läti oleks see võimalik, kuid lätlased teevad selle ise ära. Lätis on oma spetsiifika, kuidas Vene elektri müümine käib, aga ma ei taha seda kommenteerida,” sõnas ta.

Elektrituru avanemisega kaasneb Loo kinnitusele Eesti konkurentsivõime vähenemine, sest kõigile elualadele kanduv ahelhinna tõus sunnib omakorda ettevõtjaid palku tõstma. ●

KOMMENTAAR

Klientidel on rohkem valikuid

Karla Agan

Eesti Energia elektrimüügi juht

Elektrituru avanemine oli otsus, mille Eesti riik võttis vastu siis, kui otsustasime, et meist saab Euroopa Liidu liige.

Täna tegutseb turul aktiivselt juba rohkem elektrimüüjaid, kui aasta alguses prognoositi. Klientid saavad valida väga erinevate pakettide vahel – erinevad hin-

na kujunemise alused, maksevõimalused jne. Kõik see näitab, et müüjad on motiveeritud leidma klientidele parimaid lahendusi.

Avatud turul on elektripaketi hinnakujunduse baasiks turuhind ja selle suurim mõjutaja on elektri börsihind. Müüjate hinnapakkumised on aga arvestatud ka kulused, müügitulu ja käibemaksu, mida börsisüsteemi hinnad ei sisalda.

Eesti Energia ei määra enam hinda

Marko Allikson

220 Energia juht

Eesti Energia on küll Baltikumis ainuke tootja, kes toodab rohkem, kui lõpptarbijatele müüb, ent Eesti ühendus Venemaa, Läti ja Soomega on piisav, et vajaduse korral täita enamik Eesti tarbijavajadusest.

Elektri jaemüük algab alles pärast börsitehinguid, sest börsile võivad oma toodangu müüa

kõik tootjad ilma ühtegi lõppklienti omamata. Järelikult on ka hinna mõttes jaemüüjatele aluseks börsihind. Sellepärast ei kujunda hinda Eestis mitte Eesti Energia, vaid enamasti hoopiski Estlinki ühendus Soomega.

Alates 2014. aastast, kui lisandub teine Estlinki kaabel, kujundab Soomes kehtiv hind Eesti elektri hinna ilmselt kõigil ööpäeva tundidel.

AS EESTI AJALEHED RIDADESSE ON OODATUD

Eesti Päevalehe müügiesindaja

TÖÖ SISU:

- reklaamiprojektide aktiivne müük
- klientidega edukate suhete loomine ja hoidmine
- kliendibaasi haldamine ja täiustamine

KANDIDAADILT OOTAME:

- keskaridust
- väga head eesti keele oskust
- julget, avatud ja sõbralikku suhtlemisstiili
- kohusetundlikkust ja korrektsust
- positiivset ellusuhtumist ja pingetaluvust
- tulemustele orienteeritust
- soovi ennast arendada

Kasuks tuleb varasem aktiivse müügitöö kogemus

MEIE POOLT:

- hea teenimisvõimalus (põhipalk + tulemustasu)
- erialane kooolitus
- positiivne ja loov töökeskkond, sõbralik ja abivalmis meeskond
- eneseteostus- ja arenguvõimalus Eesti suurimas meediakontsernis

KANDIDEERIMISEKS palume saata CV koos motivatsioonikirjaga hiljemalt **25. novembriks** 2012 e-posti aadressile ave.lindberg@lehed.ee. Lisainfo: Ave Lindberg, personalijuht, tel 669 8022.

AS Eesti Ajalehed põhitegevusala on kahe Eesti suurima nädalalehe – Eesti Ekspressi ja Maalehe – ning kvaliteetpäevalehe Eesti Päevaleht väljaandmine. Lisaks paberlehtedele haldab AS Eesti Ajalehed veebiväljaandeid www.epl.ee, www.ekspress.ee, www.maaleht.ee ja www.aialeht.ee, annab välja ajakirja Maakodu ning tegeleb kliendilehtede ja raamatute kirjastamisega ning digitaalsete lehtede väljaandmisega. Ettevõtte kuulub börsil noteeritud meediakontserni AS Ekspress Grupp. ASis Eesti Ajalehed töötab 300 inimest.

Eesti Ajalehed

EESTI EKSPRESS

Maaleht

●●● Eesti Päevaleht

PÖFF-I KÜLALISED

Täna kell 18.30 on Sõpruses filmi „Oh sa poiss” linastusel lavastaja Jan Ole Gerster ja näitleja Marc Hosemann. Kell 21 on Gerster CCP-s filmi „Arm” linastusel. **EPL**

SLEEPWALKERSI VÕITJAD

Festivali Sleepwalkers lühifilmi-de võistlusprogrammi võitis Sergio Oskmani „Lugu Modlinite-le” (Hispaania), parim tudengi-film oli Paulina Rosase „Kaks kol-mest” (Mehhiko). Eesti lühifilmi-

de kategoorias võitis Anna Hint-si „Vaba maa” (pildil kaader fil-mist), ära märgiti Triin Ruume-le „Teisel pool vikerkaart” ja Elina Naani „Aitäh, et sa minuga juh-tusid”. **EPL**

RAEL ARTEL MUUSEUMIJUHIKS

Konkursikomisjon kinnitas Tar-tu kunstimuuseumi direktori ametikohale Rael Arteli. Artel on vabakutseline kuraator ja festivali Art Ist Kuku Nu Ut kunstiline juht. Aastatel 2004–

2008 juhtis ta projektiruumi „Rael Artel Gallery: Non-Pro-fit Projekt Space”, mis korraldas kunstiprojekte Pärnus ja Tartus. Muuseumijuhina asub Artel tööle märtsis. **EPL**

VÄGA HEA FILM – EESTI PÄEVALEHE PÄEVASOOVITUS

Barbara otsib paremat elu

„Barbara”

SAKSAMAA 2012

R: Christian Petzold
O: Nina Hoss, Ronald Zehrfeld, Rainer Bock
19.11 Tartu Athenas,
22.11 Sõpruses

„Barbara” räägib samanimelisest naisest (Nina Hoss), kes satub Saksa Demokraatlikus Vabariigis põlu alla ja saadetakse kolkakliinikusse arstiks. Samal ajal mõtleb noorepoolne daam, kuidas pääseda raudse eesriide taha Lääne-Saksamaale. Seal ootab armastav mees ja elu avatud ühiskonnas, kus pole luuramisi, tagakiusamisi ja kõike muud, mis käib elu juur-

de väikeses kommunismi püüdes riigikeses. Lavastaja Christian Petzold näitab pildis Erich Honeckeri DDR-i hiilgeaega ilma igasuguse ossi-nostalgiata, ta kirjeldab alandavaid läbiotsimisi ja üksteise järel nuhkimisi. Sellega on seotud ka filmi teine peategelane, Barbara ülemus, noorepoolne arst Andre (Ronald Zehrfeld). Kuigi poolused on selged – ühel pool vaba jõukas maailm ja teisel pool virelemine sotsialistlikus vanglas –, ei ole film oma hinnangutes sugugi mitte must-valge, vaid leidub ka hulganisti vahepealseid toone. Andre roll on mängitud võluvaks altruistlikuks *macho*’ks, kes suudab küsimuse alla seada naispea-

tegelaste arusaamu elust. Lisaks on mängu segatud nooruke neiu Stella (Jasna Fritzi Bauer), kes on võimudega pahuks märksa enam kui kõik ülejäänud tegelased. „Barbara” on ajalooline jutustus headusest ja inimväärikusest, mis olid olemas ka Saksa Demokraatlikus Vabariigis, võimudest sõltumata ja mõneti isegi vastu võimude tahtmist. Film soovastu püüab tõestada, et just see headus ja inimväärikus hoidsid ühiskonda püsti ega lasknud rahval lõplikult manduda ka totalitarismiaegadel. Christian Petzoldi filmi hinnatakse kõrgelt: see on võitnud Berliini festivalil Hõbekaru, Saksamaa on esitanud selle parima võõrkeelse filmi Oscari kandidaadiks ja film kandideerib ka kolmes kategoorias Euroopa filmiakadeemia auhinna.

Andres Laasik

Viru väljak 1910. aastal
Foto: erakogu

Kuidas Tallinn valmis ei saanud

Arvustus

Mart Niineste
muusikatoimetaja

Kõvad kaaned, järjehoidjalint, palju pilte ja lihtne tekst on Jaak Juske värske raamatu „Lood unustatud Tallinnast” iseloomustamiseks neli kandvat märksõna. Esialgu blogitekstidena ilmunud lood viivad lugeja seitsmele vanalinna omaaegsetest väravatest algavale jalutuskäigule mööda endisi ja praeguseid agulipiirkondi-eeslinna. Samuti annab „Lood unustatud Tallinnast” selge vastuse küsimusele, miks Tallinn kunagi valmis ei saa ja miks ta näeb välja just selline. Ei, asi pole niivõrd hirmus Ülemiste vanakese ees, vaid sõdades, mis

arenguetapid seisma panevad, ja kinnisvaraarendajates, kellel on hea maitse, tervikutunnetuse ja rahakotiga sellised lood, nagu need parajasti on. Vanalinna päästis Põhjasõjale järgnenud provintsilinnaperiood.

Katkestuste linn

Eliel Saarineni Tallinnale tõmbas kriipsu peale Esimehe maailmasõda, järgmiseks nullpunktiks, enne kui Pätsi kivimajadega kesklinn valmis sai, kujunes Teine maailmasõda ja märtsipommitamises puhtaks löödud kohtade täisehitamine varasemat tänavavõrku arvestamata.

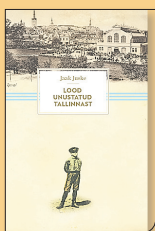
Seitsmest jalutuskäigust vahest kõige rohkem üllatusi pakubki esimene, mis algab Viru väravast. Hea on teada, et kunagi asus Gonsiori tänav

praegusest mõnikümmend meetrit mere pool, mis põhjendab ära ka mõned üksikud hoovimajad. Huvitav on teada, et Narva maantee ja Gonsiori tänav vahel asus omaette agul, nagu ka praeguse Tartu maantee kõrghoonete rajooni asemel. Ja seda, et Swedbanki peakontori kohal vanasti kurjategijaid poodi, peaks vist igaüks kuulnud olema. Eks puuakse seal praegugi inimesi, kuid hoopis teistel põhjustel.

Juske tekst on lihtne, ülevaatlik, kohati pinnapealne. Tekib probleem: tahaks nagu süveneda, vanu linnaplaane uurida ja tänastega võrrelda, samuti näha pilte mõnest tuntumast kohast, nagu Viru väljakust. Ilmselt polegi pea lõputu süvisimine autori eesmärk. Panus on tehtud lobedatele lugudele sellest, kuidas Liivalaia tänav algsest pikemaks venis, kuhu kadus Suur-Tartu maantee, miks ei saanud Tallinn endale kunagi tsirkushoonet, kuidas kadusid linnapildist ajaloolised agulikvartalid. ●

„Lood unustatud Tallinnast”

Jaak Juske
PEGASUS

HEA FILM

Moodne pereloomine

„Sinu õe öde”

R: Lynn Shelton
O: Emily Blunt, Rosemarie DeWitt, Mark Duplass
19.11 Solarises,
24.11, 27.11 CCP-s

„Vitamiinilaksu” tänane päevapakkumine on toonilt tõsisem kui eile linastunud „Turvalisus pole tagatud”, kus Mark Duplassil oli samuti peaosas. Teema ja käsitus on siiski piisavalt kerglane, et seda võiks nimetada romantiliseks komöödiaks. Jack on pärast venna surma masendunud ja eksinud. Lohutust peaks talle pakuma saatuse poolt ettemääratud tüdruk ehk venna pruut Iris

(Emily Blunt), aga paraku juhtub Jack enne kokku Irise lesbilise õe Hannah’ga (Rosemarie DeWitt), kellega tema emotsionaalsed võnked liigagi hästi klappivad. Kas Hannah jääb juhuvahekorra rasedaks? Kas Jack ja Iris jõuavad teineteisemõistmiseni või jääb Emily Blunti mängitud tegelane ükskord siiski ilma meheta? Kas õed lähevad tülli? Kuidas lahendada kujunenud olukorra tänapäeva Ameerika noored? Lynn Sheltoni seep on intelligentse inimese seep, mis mängib ennast välja tänu korralikule stsenaariumile ja headele näitlejatele, nii et eeltoodud vihjed sisu kohta ei riku eriti midagi ära. **Kaarel Kressa**

VILETS FILM

Paks laps, halb film

„Paks laps valitseb maailma”

USA 2012

R: Matthew Lillard
O: Jacob Wysocki, Matt O’Leary, Billy Campbell
19.11, 24.11 Solarises

Ameerika keskkoolifilm tähendab stereotüüpe, piinlikke momente ja moraaliga lugu, millel on etteaimatavalt enam-vähem õnnelik lõpp. Ja „Paks laps...” pole siinkohal erand. Juba tutvustus kõlab hirmutavalt: Troy on 17-aastane, ülekaaluline ja enesetapjalike kalduvustega. Kui ta otsustab bussi ette hüpata, päästab teda sarmikas tänavamuusik, keskkoolist välja visatud noormees Marcus. Marcus võtab ebamusikaalse Troy uude punkbändi trummariks. Troy isa on aga poja pärast üha enam mures. Ekraanil näeb see lugu välja nagu mis tahes viimase 15 aasta jooksul tehtud Ameerika noorteseriaali lühendatud versioon, mis kultusliku „Geeks and Freaks” tasemele oma piinlikkuse ja kohmetusastmelt siiski kuidagi ei küüni. **Mart Niineste**

Rahvusooper
Estonia

2012/2013

www.opera.ee

KUU ON PÄIKE

TANEL PADAR & THE SUN MUUSIKALE

ROCKMUUSIKALAVASTIIS

ALATES 22. NOVEMBRIST RAHVUSOOPER ESTONIA KAMMERSAALIS

Peaosades:

Juss Haasma
Rosanna Lints

Dramaturg ja libretist:

Aapo Ilves

Lavastaja ja kunstnik:

Juss Haasma

Muusikaline juht:

Feliks Kütt [Endla Teater]

Valguskunstnik:

Rasmus Rembel

ETENDUSED:

November: **22 / 23 / 24 / 25 / 28**
Detsember: **01 / 04 / 05 / 06 / 09**
13 / 14 / 15 / 16 / 19 / 21

STANFORD Music
www.stanfordmusic.ee

INFO JA PILETITE TELLIMINE E-P 10-18
TEL 683 1210.

PILETID MÜÜGIL ESTONIA KASSAS,
PILETILEVIS JA PILETIMAAILMAS

SEB

ERGO

LEXUS

TELE2

LIVIKO
Anno 1898Kalev
Anno 1898

AMSERV

Muinasjutud keskealistele

Jutukogu

Sageli on loo keskmes väike inimene, kes kannab salavimma ümbritseva vastu.

Veiko Märka
kultuur@epl.ee

Noore följetonisti ajast peale on Kivirähk säilitanud ladusa, kiire ja ereda (filmiliku?) kirjutamistiili – isegi romaanides. Ka „Lugude” neljateistkümnesse lühinovelli mahub üllatavalt palju. Eriti nendesse, millel on klassikalisest kirjandusest (muinasjutud, Lutsu „Kevade”) tuttav taustüsteem. Raamatu tegelased on suurelt jaolt loomad: kassid, koerad, põrsad. Või muud ebainimlikud tüübid: päkapikud, liliputid, lillehaldjad, Buratino... Isegi „Printsis ja kerjuses”, mille tegelasteks on kaks zooloogi-ülikoolikaaslast, annab karakteritele fauna liitmine ühtaegu lõbusa ja loogilise pildi nõukogudaegse ülikooli lõpetajate mentaliteedist ja tulevikuväljavaadetest. Sageli satub loo keskmesse „väike inimene”, kes kannab ümbritseva vastu põhjendamatut salavimma, kuid on võimetu seda mingil moel mõjutama – kuri kerjus. „Lood” ei kuulu Kiviräha tipp-

teoste hulka. Küllap sellest tuleb pretensioonitu pealkirgi. Tase on ebaühtlane. „Laps ja kana” ning „Lõimumine” pole isegi mitte täitematerjal, vaid suisa tume tühjus. Kõige põnevama ja pingelisema süžeeaga „Puupoiss ja neitsi” – Buratino armub kirikus neitsi Maarja puuskulptuuri – tundub liiga skemaatiline. Mitmes muus loos kulgeb Kiviräha jutulõng palju sujuvamat ja aeglasemalt, ilma et tervik seetõttu igavamaks muutuks.

Muinasjutuline aines

Kogumiku kõrgema tasemega lood on klassikaviideteta „Häbi” (mis küll on tuttav juba 2007 ilmunud kogumikust „Jalutuskäigu kaugusel”) ning „Puupoiss ja neitsi”, „Ilus loom” ja „Gulliver”. Viimati nimetatus on ehk üks säravamaid inimegelasi, pii-

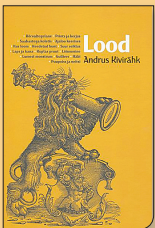
ratud mõistuse, kuid arenenud agressiivsustundega Malle. Omamoodi pähhkel lugejale on aeglaselt, kuid pidevalt kerkiva pingega ja absurdse finaali „Ajaloos keerises”. Just pealkirja silmas pidades tekib siiski järeldus, et selles loos on autori satiirirelva sihtmärgiks eestlaste teadvuse ja mentaliteedi uputamine valuliste ajalooeikadega *à la* „Puhastus”.

Raamatu üks märksõnu on võõrandumine. Autor kasutab sageli muinasjutulisi süžeesid (ka kassipoegade merekooli saatmine ja kana pissimine on sisuliselt ju muinasjutud). Need aga ongi traditsiooniliselt võõrandunud ja võikad – „Sinihabemest” „Punamütsikeseni”. Kivirähk võõrandab seda keskkonda omakorda, kaotades muinasjuttudest lastepärasuse, kuid säilitades kogu jubeduse. „Keedetud hundis” muutub nii armas ja lastepärane tegu nagu hundi ronimine kolme põrsa maja korstnasse ja pajas ärakeemine klassikaliseks hirmu ja õuduse looks. Isegi näiliselt haavamatu Gulliveri tabab liliputtide maal kohutav surm – ta lööb pea vastu päikest ära. Kõige jubedamalt mõjub „Häbi”, kus hirmu tekitaja on meid kõiki iga päev ähvardav kommerts-televisioon. ●

„Lood”

Andrus Kivirähk

EESTI KEELE
SIHTASUTUS

Tallinlastest ja tallinlastele kirjutatud linnaromaan

Romaan

Kaur Riismaa
luuletaja

Linnainimesed otsivad lähedust, aga on teisega intiimse sideme loomiseks iseendaga liiga lootusetult kimpus.

Kausi „Kuju” on raamat Tallinnast ja tallinlastest, nagu Woody Alleni filmid on New Yorgist ja newyorklastest. Nende huumorigi on sarnane, nukravõitu, Allenil muidugi ironilisem, Kausil süngem, tumedam. Neid ühendab antud juhul teema: mees ja naine linnaruumis. Eraldab aga see, et Alleni filme vaadates ei pea ma teadma, kus mingisugune avenüü või park täpselt asub, kuid raamatu puhul võib tänavarägastik lugeja segadusse ajada. Näiteks tartlase jaoks võib „Kuju” kaugeks jääda, kui tal pole linnaplaani käepärast. Tahaks ju tegelasega kaasa jalutada, aga ei tea, kus ta jalutab, kus on Kentmanni või Tatari tänav,

missugused need on. Teisalt on ehk mu kahtlus ülearune: ka Linnuteed pole paljud näinud, ehkki kujutavad seda vähemalt mõningal määral ikkagi ette.

Sügisõhtulugemine?

„Kuju” tegelased on üksildasevõitu, igatsevad, omal kombel saamatud. Nad ei leia kontakti teise inimesega, või kui leiavadki, siis küllalt lühikeseks ajaks. Need on linna- inimeste portreed sellisena, nagu me linnainimest ette kujutame. Sotsiaalselt eba- pädev, stressis, selline, kes otsib lähedust, aga intiimsemat sorti sideme tekkides laseb end heidutada ja pageb. Pärast põeb, üksindus närib hinge, kuid läheb ometi tööle, elab oma elunatukese uue õhtuni, ei tõsta relvi hädame- re vastu. Seepärast leian, et „Kuju” on raamat tallinlastest ja tallinlastele. Tondivere Ülo vaevalt suudaks nendega suhestuda: „Mis nad virisevad, tööd tuleb, kurat, teha.” Ma ei ütle midagi halba tolle võimaliku Ülo kohta, lihtsalt tundub, et „Kuju” lugeja on linlane.

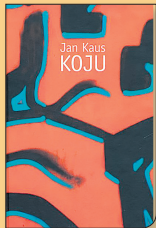
„Kuju” tegelaste nimed

on palindroomid, eest taha ja tagant ettepoole lugedes annab sama välja – näiteks Askob Oksa või Kalle Ellak – või on paar tähte vahetuses – näiteks Rasmus Susmar. Mulle näib, et nime selle kuju toetab karaktereid. Palindroom on suletud, ta saab ise hakkama. Sellised tunduvad olevat ka „Kuju” tegelased. Iseendasse sulguma kippuvad, kuigi edukad.

Ei soovita Kausi „Kuju” inimesele, kellel on kalduvus Suure Pimeda tulles melanhoolseks muutuda, süngeid mõtteid mõlgutada. Enesetunne läheb päris sandiks. Ent see pole raamatu nõrkus, vastupidi: see näitab, et autor puudutab midagi olulist. ●

„Kuju”

Jan Kaus
TUUM

„Mustkunstniku elevant”

Kate DiCamillo

TÖLKINUD ELISE
NIKONOV
DRAAKON
JA KUU

Paabeli Torni auhinna võitis Elise Nikonov

Tõlkepreemia

Rahvusvahelise noorsookirjanduse nõukogu (IBBY) Eesti osakond andis 15. novembril üheksandat korda välja Paabeli Torni auhinna, mille eesmärk on esile tõsta häid lastekirjanduse tõlkeraamatuid. Tänavune auhind läks Ameerika lastekirjanikule Kate DiCamillole, tõlkija Elise Nikonovile ja kirjastusele Draakon & Kuu südamliku muinasjutu „Mustkunstniku elevant” (2012) eest. Žürii hindas võiduraamatu filosoofilist sisu, kaunist keelt ja oskust rääkida lastele olulistest asjadest. Teised nominendid olid Grigori Osteri „Muinasjutt pisiasjadega” (tõlkija Ilona Martson), Stephen Chbosky „Müürlilleks olemise iseärasused” (tõlkija Kristi Eberhart), Jenny Downhami „Enne kui ma suren” (tõlkija Mari Klein) ja Sven Nordqvisti „Pettsoni ja Finduse” sari (tõlkija Ülle Kiivet). Diplom saadetakse kirjanikule postiga. Tõlkija Elise Nikonov pälvib ühtlasi rahalise preemia, milleks kultuurkapital on eraldanud 640 eurot. ●

RAAMATUREKLAAMID

SÕBER MERIRÖÖVEL
Leida Tigane,
160 lk,
Eesti Raamat

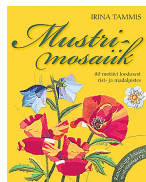
Leida Tigane (1908–1983), kes on rohkem tuntud kui lasteraamatute autor, avaldas aastatel 1935–1939 järjestikku neli romaani täiskasvanutele, viimasena neist suvitusromaaniks peetava „Sõber meriröövel”. Siingi on kirjaniku lemmiktegelane noor neiu, keda ei saa süüdistada saamatuses ega selles, nagu oleks ta suu peale kukkunud. Pärast ülikooliõpinguid maale, sõbranna vanemate juurde suvitama saabuvat Mariinat ootavad paraku ees aina uued üllatused, millega maaelus võhiklik neiu vaevu hakkama saab, kuni selgub...

vangidega tehtud asju, mida ta pole suutnud uskuda, nüüd saab ta kogu vägivalda ja õudust oma nahal tunda.

MUSTRI- MOSAIK. 80 MOTIIVI LOODUEST RIST-JA MADALPISTES
Irina Tammis
200 lk + CD, Varrak

Kätsiti tehtud tikandiga kaunistatud esemed on alati erilised. Selles raamatus on 80 fotot üksikute motiividega. Neile, kellele meeldib tikkida vaid rist- või madalpistest, on fotod muudetud mustriteks vastavalt tehnikale. Nii saavad kõik oma osa. Neile, kes aga arvavad, et nad ise üksikuid motive kokku panna ei oska, on raamatus ka 20 kompositsiooni. Raamatuga on kaasas mustritega CD-plaat. Selleks et mustreid oleks hõlbus plaadilt leida ja välja printida, on raamatus iga motiivi juures kirjas faili nimi.

ÄMMA-EMAND

Katja Kettu
Tõlkinud
Kadri Jaanits
24 lk, Koolibri

„Ämmaemand” on soome kirjaniku Katja Kettu teine eesti keeles ilmunud romaan. Raamatu sündmused leiavad aset Teise maailmasõja aegsel Lapimaal. Isepäine soome ämmaemand armub saksa ohvitseri ja otsib tööd vangilaagris, et olla oma armastatu lähedal. Kui siis ajaloo tuul pöördub, Soome ja Nõukogude Liit sõlmivad vaherahu ja endistest liitlastest saavad vaenlased, leiab noor naine, et temast on saanud üks vang teiste hulgas. Laagris on sõja-

NII MEIL JÕULUD TUPPA TOODI...
Piret Õunapuu
ja Liina Karron
232 lk, Varrak

Kas teadsite, kus ja millal kuulutati jõulud esimest korda ametlikult pühaks? Kuidas tähistasid jõule vanad eestlased? Millal joonistati esimene jõulukaart ja toodi tuppa esimene jõulupuu? Neile ja paljudele teistele jõuludega seotud küsimustele

Chalice”, mis sisaldab peamiselt laulutekste.

Kai Aareleiu Peterburi-jutude kogu „Vene veri” puhul nimetas žürii huvitavaks teose ilu- ja elukirjandust segavalt žanrivalikut ja autori head keeletaju. Originaalsed lähene- mist kirjandusele sisal- davad Helme sõnul Kadri Pettai ja Märt Lauri teosed. „Märt Lauri „Appassionata”, katse kirjutada suurt psühholoogilist romaani, mille tegevus laotub laiali nii ajas kui ruumis, oli oma stiilitaju ja mõõ- mete poolest meeldiv üllatus muidu kunstiliselt madalata- semeliste noorteromaanide tulvas,” ütles Helme. „Kadri

Preemia nominen- did on Ahi, Kang- ro, Mägi, Chalice, Aareleid, Laur, Pettai ja Vaarik.

Pettai „Jaanik(a)” põimib eesti mütoloogiat ja tänapäeva noorteloo kanoonilisi võtteid, saades tulemuseks meelelahu- tusliku väikese teose.” Daniel Vaariku „Praktikaaruanne” on žürii meelest hea näide mee- lahutuslikust proosast, milles segunevad huumor ja melan- hoolia ning mis balanseerib ilu- ja elukirjanduse vahepeal. **Arkaadia**

leiate vastuse sellest raamatust. Auto- rid juhivad lugeja haaravalt läbi jõu- lude ajaloo, lükkides jutustusse oma- enda jõulumälestusi ja -elamusi. Ning otskui täht jõulukuuse ladvas on raamatu lõpus kimbuke katsetamist vääri- vaid jõuluroogade retsepte.

ÜTLE, TSEN- SOR, MILLEKS SULLE KÄÄRID
Aksel Tamm
177 lk,
Kuldsulg

Kirjastuse Eesti Raamat ning ajakirja Keel ja Kirjandus kauaaegse peatoimetaja, arvukate raadio ja TV kirjandus- saadete autori Aksel Tamme vai- mukate ja faktirikaste kirjandus- looliste esseedes kolmanda kõite sisuks on põnevad lood kirjanike ja kirjastajate võitlustest nõmeda kom- munistliku tsensuuriga.

MA NÄEN PIMEDAS
Karin Fossum
Tõlkinud
Enno Turmen
176 lk,
Eesti Raamat

Riktor on aastaid töötanud vanade- kodus hooldajana. Näiliselt tasane ja abivalmis mees, ent võimaluse korral traumeerib ta patsiente. Jälg sellest ei jää ja abitud vanainimesed ei ole ka võimelised mehe tegudest rää- kima, sest ta valib kiusata vaid hoo- likalt. Pärast ühe patsiendi surma langeb Riktorile aga mõrvakahtlus.

2013. AASTA KORVPALLI EM-I ALAGRUPID

A-grupp: Belgia, Iisrael, Prantsusmaa, Saksamaa, Suurbritannia, Ukraina**B-grupp:** Bosnia ja Hertsegoviina, Leedu, Läti, Makedoonia, Montenegro, Serbia**C-grupp:** Gruusia, Hispaania, Horvaatia, Poola, Sloveenia, Tšehhi**D-grupp:** Itaalia, Kreeka, Rootsi, Soome, Türgi, Venemaa
EPL

ILUUISUTAMINE

Iluisutaja Jelena Glebova sai Pariisi GP-etapil 140,86 punktiga seitsmendaks kohaks. Pärast lühikava 88,25 punktiga kuuendat kohta hoidnud Glebova kogus vabakava eest 88,25 punkti.
EPL

TARTU VÕIT

Korvpalli Balti liigas alistas Tartu ülikool/Rock 87 : 55 Liepaja/Triobet. Eesti meistriliigas võitis TYCO Rapla KK HITO 82 : 69 ja Rakvere Tarvas Pärnu 93 : 67.
EPL

VÕRKPALL

Võrkpalli Schenkeri liigas alistas Pärnu laupäeval 3 : 0 Bigbank Tartu, eile kaotas suvepealinna meeskond Tallinna Selverile 1 : 3. Pärnul on 25, Selveril 24 punkti.
EPL

Ragnar Klavan: fänn ei pea Eesti jalgpalli pärast muretsema!

Intervjuu

Aet Süvari
toimetaja

Eile Eesti aasta parima jalgpalluri autasu pälvinud Ragnar Klavan räägib elust uues klubis ja Eesti jalgpalli raskustest.

●● Eesti koondis pidas möödunud nädalal hooaja viimase mängu ja jättis seljataha raske aasta. Mida sina lõppenud jalgpalliaasta kohta ütled?

Muidugi, kui võrrelda eelmise aasta ja kogu valiktsükliga, on erinevus suur. Meil läks eelmisel aastal nii hästi, emotsioonid olid suured ja võidud magusad. Sel aastal on kindlasti läinud halvemini, aga samas ei saa kõike vaadata must-valgelt. Kui vaadata punkte ja väravaid, siis näeb olukord suhteliselt halb välja, aga laiemalt vaadates on ka häid asju. Üritatakse edasi viljeleda seda Tarmo Rüütli toodud stiili, kus tahetakse rohkem palli mängida ja võimalusi tekitada. Teine asi on nende võimaluste äralõõmine, aga vähemalt on mängustiil muutunud avatumaks. ●● Koondis on siiski saanud viimasel ajal päris palju kriitikat. Kas see teeb haiget?

Eks ta natuke ikka teeb, aga igal inimesel on õigus oma arvamust avaldada. Kui meil hästi ei lähe, on õiglane kriitika teretulnud. See näitab, et fännid hoolivad, ja minu jaoks on see positiivne. Võin öelda, et Eesti koondises annab iga viimane kui mängija endast sada protsenti. Vahel lihtsalt ei lähe nii hästi, kui tahaks.

●● Mõned arvavad, et koondises on mõõn. Mida sina arvad? Mõõn? Ma ei ole kuulnudki. Ma ei ütleks, et see on mõõn. Meie eelmine valiktsükkel läks lihtsalt nii suurepäraselt ja see on tekitanud meie suhtes kõrgemat ootust. Kui eelmine valiktsükkel poleks nii hästi läinud, ei räägiks praegu keegi mõõnast. Usun, et oleksime võinud ka sel aastal üllatada mõne võiduga, kui meil oleks natuke parem päev olnud.

●● Kuidas jääd rahule omaeelse aastaga koondises?

Minu enda mäng on olnud samasugune nagu koondise mäng – on häid asju ja on selliseid külgi, mida saab veel paremaks teha.

●● Nagu näiteks?

Hea on see, et olen hakanud ennast keskkaitstes järjest kindlamini tundma. Tunnen, et lähen aina paremaks. Miinuspole pealt tuleb mul veel vaeva näha sellise kaitsvama stiiliga, mida Hollandis nii väga ei praktiseerinud. Siin Augsburgis olen selle koha pealt hea kooli saanud.

●● Sa oled rahul positsioonivahetusega, et oled äärekaitse kohalt keskele liikunud?

Olen küll, tunnen ennast keskkaitstes suurepäraselt. Tõsi, meie klubi situatsioon on hetkel natuke keeruline, oleme liigas viimasel kohal, aga tõsiasi on see, et meil pole ka absoluutselt õnne olnud. Usun, et õnn pöördub varsti rohkem meie kasuks.

●● Sinu siirdumine Augsburgi röömustas terve Eesti jalgpallisõpru – lõpuks ometi eestlane Bundesligas. Kas sinu jaoks on see vastanud ootustele ja olnud niisugune, millest unistasid?

Kindlasti! Ma ei osanud arvata, et klubi ja kogu Bundesliga üldse – et kogu see asi on nii võimas! Selle koha pealt vaadates olid minu ootused võib-olla natuke väiksemadki.

●● AZ oli Hollandis edukas klubi, sa said nautida paljusid võite ja mängida ka eurosarjas. Augsburgile on see hooaeg keeruline olnud, nagu isegi ütlesid. Kui raske on psühholoogiliselt mängida sellises klubis, kus tuleb palju kaotusi vastu võtta?

Muidugi on see raskem kui AZ-is, kus läksime peaaegu igale mängule favoriitidena. Samas ma teadsin siia tules, kuidas siin asjad on ja et peame kõvasti võitlema selle nimel, et püsima jääda. Ma olin selleks valmis. Muidugi on halb kaotada, kuid tuleb vaadata ka olukorda – kellega mängid, kellele kaotad. Mõtlesin juba lepingule alla kirjutades, et kui peaksime kokkuvõttes Bundesligast välja kukkuma, siis isegi see, et ma olen ühe hooaja saanud selles liigas mängida, on minu jaoks piisav.

●● Kuidas sa võrdleksid Bundesliga taset Hollandi kõrgliiga omaga? Kas on tunda, et see on pügala võrra kõrgem?

On küll. Muidugi on ka Hollandis tippklubisid, kes sinne taseme välja mängivad, aga kogu liiga üldine tase on siin ühtlaselt väga kõrge.

●● Kuidas on lood sinu kohaga klubis – kui kindel sa oma positsioonis praegu oled?

Jalgpall pole minu jaoks töö, vaid midagi palju enam, nendib Klavan, kes on tänavu tõusnud koondise kapteniks.

Foto: AFP / Scanpix

Võin öelda, et Eesti koondises annab iga viimane kui mängija endast 100%.

Seda on raske öelda. Kui mängin edaspidi samamoodi nagu praegu, siis on minu kindel koht vasaku keskkaitse positsioonil. Aga näiteks üleelamise mängus tegi vasakaitse ühe või kaks viga ning treener vahetas ta kohe välja. Ongi täpselt nii, et kui mängid hästi, mängid oma koha välja, siis ei ole probleemi. See on ka hea, see näitab, et meil on iga koha peale kaks kvaliteetset mängijat.

●● Tundub, et igal juhul oled oma Saksamaa-eluga rahul.

Ma olen väga rahul. Mul ei ole mingit kahtluseraasugi, et tegin siia tulles õige otsuse, ja ma pole kordagi mõelnud, et äkki oleksin pidanud AZ-i jääma. Olen sada protsenti rahul.

●● Eesti jalgpallist rääkides: eelmisel nädalal tuli järjest kaks väga negatiivse sisuga uudist, mis jalgpalli mainet kahjustavad. Kuidas sina seda asja distantsilt näed?

See on muidugi väga halb, kui need asjad vastavad tõele. Need on täiesti mõeldamatud asjad...

●● Mida sa Eesti koondise kaptenina poolehoidjatele ütleksid, et nad Eesti jalgpalli suhtes lootust ei kaotaks?

Ma arvan, et jalgpallifänn ei pea muretsema. Eestis on piisavalt mängijaid, kes ei teeks elu sees selliseid asju. Eesti jalgpall on lai, seal on inimesi ühest äärmusest teise, aga vähemalt kui vaatan koondise pallureid, siis ma ei näe muretsemiseks põhjust.

●● Isiklikus elus on sul olnud väga ilus aasta: suvel sündis su poeg. Kui palju on lapse sünd sind muutnud?

See on mind väga palju muutnud. Ma ei osanud enne lapse sündi arvata, et sellised tunded on võimalikud. Eks need, kes on ise vanemad, teavad, millest ma räägin. Need, kes veel ei ole, saavad teada, kui neil laps sünnib. See muudab sinu elus uskumatult palju!

●● Sinu poiss on muidugi veel päris väike, aga kas olete abikaasaga juba vaikselt mõelnud, et temastki võiks kasvada jalgpallur, nagu on olnud tema isa ja vanaisa?

PARIMAD

Aasta jalgpalluri valimine

●● 2012. aasta Eesti parima vutimehe valimisel andsid hääli 30 inimest: 15 Eesti jalgpalliajakirjanike klubi liiget ja 15 jalgpallilüdi esindajat.

●● Iga hääletaja valis kolm pallurit, kellest esimene sai kolm, teine kaks ja kolmas ühe punkti.

●● Kokku nimetati 14 mängijat, kelle hulgas Ragnar Klavan kogus 84 punkti ja 27 esikohaga kindla edumaa.

●● Teiseks jäi möödunud aasta parim vutimees Konstantin Vassiljev 35 punkti ja ühe esikohanimetusega ning kolmandaks Sergei Pareiko, kes sai 29 silma ja kaks esikohta.

SAKSAMAA

Kaotus ja hoiatuskaart

Kuna Bundesliga mängud on täies hoos, ei saanud aasta parimaks jalgpalluriks valitud Ragnar Klavan eile ise trofeed vastu võtma tulla. Laupäeval pidas tema koduklubi Augsburg Saksamaa kõrgeimas vutisarjas 12. vooru kohtumise, kus kaotati Frankfurdi Eintrachtile 2 : 4. Klavan teenis kohtumise 14. minutil kollase kaardi ja veerand tundi hiljem vahetas peatreener ta varumeestepingile. Tosina vooru järel on Augsburg liigatabelis viimasel ehk 18. kohal.

Täna Delfi Spordis: Vaata otseülekannet BC Kalevi/Cramo mängust BC Himkiga!

Kalev/Cramot ootab Venemaal ees ülliraske mäng

Korvpall

BC Kalev/Cramo kohtub täna VTB Ühisliigas Venemaa tippklubi, Moskva oblasti Himkiga.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

Eelmisel nädalal kaotasid kalevlased Ühisliigas esmalt Vilniuse Lietuvos rytasele, millele järgnes esimene allajäämine Balti liigas, kui koduväljakul tuli tunnistada Leedu meeskonna Pasvalyse Pieno žvaigždėsi 79 : 73 paremust. Pärast viimast kaotust korraldas meeskonna peatreener Aivar Kuusmaa mängijatele neljapäevast laupäevani väldanud kolmepäevase raske treeningtsükli, mille vilju loodetakse nautida detsembri alguses toimuvates olulistest Ühisliiga mängudes.

Senisest viiest kohtumisest on Kalev/Cramo saanud vaid ühe võidu ja kui olukord ei parane, siis võib juhtuda, et tuleval hooajal liigas mängimise õigust tuleb hakata jahatama kvalifikatsiooniturniiril. Sinna langevad nimelt kummaski alagrupis viimaseks jäävad meeskonnad. Praegu on lisaks Kalevile A-alagrupis üks võit ka Mariupoli Azovmašil ja PGE Zgorzeleci Turówil.

Raske treeningtsükkel

Ülimalt raske on teist võitu loota aga tänaõhtusest kohtumisest Himkiga. Ühelt poolt

Kohtumist Vilniuse Lietuvos rytasega vaatas Bamba Fall põlvevigastuse tõttu pingilt, Moskvasse sõitis pallur eile hommikul võistkonnaga aga kaasa.

Foto: Tanel Meos

peaks mõju avaldama seljataha jäänud kolmepäevane raske treeningtsükkel, teisalt ootab ees üks Venemaa suurklubisid, kes mängib ka Euroliigas. Neljapäeval alistasid nad Euroopa klubikorvpalli tugevaimas sarjas Istanbuli meeskonna Fenerbağçe Ülkeri 71 : 70 ning jagavad nüüd nelja võidu ja kahe kaotusega alagrupis liidrikohta Madridi Realiga.

VTB Ühisliigas ollakse alagrupis teised. Senine ainus

kaotus tuli vastu võtta Peterburi Spartakilt, nädal tagasi alistati aga teine Venemaa tipp – Kaasani Unics 85 : 74. Tugevate venelaste kõrval, kelle seas on ka koondislased Vitali Fridzon, Dmitri Hvosotov ja Sergei Monja, kuuluvad meeskonda kolm ameeriklast, kaks horvaati, austraallane Matthew Nielsen ja põhjanaabrite üks parimaid korvpallureid Petteri Koponen. Meeskonda juhendab Leedu treener Rimas Kurtinaitis. ●

Jabur hääletamiskord võis maksta meeste EM-i

Võrkpall

Teist korda järjest meeste EM-finaalturniiri korraldamisõigusele kandideerinud Eesti ja Soome pidid taas konkurentidele alla jääma. Tuleval aastal toimuva EM-i korraldusõiguse said 2010. aasta sügisel Poola ja Taani ning laupäeval sai selgeks, et 2015. aasta finaaltturniir toimub Bulgaarias ja Itaalias.

Kuigi pole teada, kuidas täpselt kohalviibinud 14 Euroopa võrkpalli konföderatsiooni (CEV) juhatuse liiget hääletasid, on põhjust arvata, et Eesti-Soome kandidatuuri toetasid neist kuus. Olukorra muudab veidramaks see, et CEV-i juhatusse kuuluvad ka Bulgaaria ja Itaalia esindaja. „Päris sajaprotsendiliselt ei saa väita, et just see maksis meile EM-i saamise, ja päeva lõpuks ei loe see niikuinii midagi. Saime aga juhtida tähelepanu sellele, et stardijoon ei ole kõigi jaoks ühe koha peal,” rääkis Eesti võrkpalliliidu peasekretär Tarvi Pürn. Eesti ja Soome koostasidki ühisavalduse, et tõstatada valimisprotseduuri muutmise diskussioon. „Me ei nõua hääletamise ülevaatamist ja tühistamist, küll aga seda, et tulevikuks olukorda muuta. Loogika ütleb küll, et juhtkonna liikmena tuleb seista kogu võrkpalli eest, ent samas esindavad nad siiski riike ja samad inimesed on oma riigi juhtkonnas, mistõttu nad ei ole erapooletud,” selgitas Pürn.

Eesti delegatsioon ei pidanud Luksemburgist siiski päris tühjade kätega naasma. Nimelt toimub 2014. aasta suvel Eestis ja Soomes naisjuunioride EM-finaalturniir. ● **Pärt Talimaa**

Tallinnas toimub noorte korvpalli EM

Võit

Eesti korvpalliliit sai FIBA Europe'ilt õiguse korraldada 2013. aastal kuni 20-aastaste meeste EM-võistluste finaaltturniir.

Juunioride EM on tähtsuselt teine rahvuskoondiste korvpalliturniir Euroopas, mis üle aasta viiakse läbi järgmise meeste EM-i korraldajamaal ja vahepealsel hooajal mujal. Eesti põhikongruent oli Iisrael.

„Me ei tahtnud U20 EM-i finaaltturniiri korraldusõigust pelgalt endale saada, vaid tahame seda läbi viia väga heal tasemel, et seejärel hakata koos lähiriikidega taotlema kas meeste EM-i või MM-i,” lausus Eesti korvpalliliidu peasekretär Karel Loide.

9. kuni 21. juulini Tallinnas peetaval EM-i finaaltturniiril osaleb esmakordselt 20 meeskonda. Eesti koondis sai tänavusel EM-il 15. koha. Mitmed 1993. ja 1994. aastal sündinud korvpallurid, näiteks Rait-Riivo Laane ja Mar-

Rait-Riivo Laane

tin Paasoja TYCO Raplas, saavad Eesti meistriliigas korrallikku praktikat.

Mängud toimuvad Rocca al Mare Saku suuhallis, Audentese spordisaalis ja Tallinna tehnikaülikooli spordihoones.

Võistluste eelarve on ligi 800 000 eurot. FIBA Europe'i ja riikide osalustasud katavad sellest umbes 60 protsenti, 250 000 kuni 300 000 eurot peaks tulema avalikust sektorist ja sponsoritelt. ● **Andrus Nilk**

Jaan Kirsipuust saab Astana tiimi spordidirektor

Jalgrattasport

Eesti kõigi aegade edukaim profjalgrattur Jaan Kirsipuu sõlmis lepingu maailmakuulsa Astana tiimiga. Temast saab Astana spordidirektor.

„Astana tiimis on põhimõtteliselt seitse meest samas funktsioonis. Minu ülesanne on nendel võidusõitudel, kuhu mina lähen, kõige eest vastutada: organisatsiooni logistika, võidusõitjate, massööri-

de, mehhaanikute töö, et see oleks kõik kooskõlas ja koordineeritud,” rääkis Kirsipuu. Uue tiimiga on tal seljataga juba ka esimene hooajaelne laager Itaalias.

Viimased aastad Champion Systemi meeskonnaga seotud olnud Kirsipuu rääkis, et kuigi tal oli ka teisi pakkumisi, oli Astana tema esimene valik.

Lisaks Kirsipuule kuulub Astana meeskonda ka Tanel Kangert. ● **Ivar Jurtšenko**

Värskes Ärilehes:

TOOMAS LUMAN: eestlased peavad jalakesed kõhu alt välja võtma

- Milline trikk päästab Estonian Airi?
- Internetireklaamis käib armutu jaht Sinu andmete nimel
- Läti juhid pööravad rahvast euro usku
- Kas Euroopal jätkub kriisi vastu püssirohtu?

Osta Ärileht hästi varustatud lehemüügikohtadest või telli. Info ja tellimine: tel 680 4444 või klienditugi@lehed.ee
Eesti Päevalehe Äripaketi tellijad saavad Ärilehe automaatselt.

ärileht
Eesti Päevaleht

Telli Äripakett nüüd ja võid võita ühe kolmest **Kaubamaja 1000 € kinkekaardist!**

Vaata: www.epl.ee/aripakett

EEPILINE FINAAL, MIS ELAB IGAVESTI

videoviku saaga
koidukuma
osa 2

MS12

Saal 1	14:30	17:00	19:30
Saal 2			11:25
Saal 5			21:00
Saal 7			13:50 (ainult R, L)

SKYFALL
007

MS12

Saal 1	11:30	22:00
Saal 2		13:55
Saal 7		16:00 (ainult E)
Saal 10	12:00	15:00 18:05 21:05 (v.a. E)
A.Le Coq Sviit	14:2	(ainult P)
	18:10 (v.a. L, T)	21:20 (v.a. L, T)

FILMIDE SHREK JA KUNINGAS JA LOOJATELT
VIIS LEGENDI
ALATES 30. NOVEMBRIST

KOPLI KINOKOMPAANII esitleb AIN MÄETSÄ film

DEEMONID
TAMBET TUISK ENE JÄRVIS
AIN LUTSEPP EVELIN VÕIGEMAST

K14

FILMI "ALICE IMEDEMAAL" LAVASTAJALT
PERE

PILVEATLAS
LANA WACHOWSKI, TOM TYKWERI JA ANDY WACHOWSKI FILM
KINODES 30. NOVEMBRIST

16. PIMEDATE ÖÖDE FILMIFESTIVAL

Saal 2	alates 17:00
Saal 6	alates 17:00
Saal 7	alates 17:00

EESTLANNA PARIISIS **MS12**
Saal 3 19:45
eesti ja prantsuse k., eesti- ja venek subti!

PAHAENDELINE **K14**
Saal 3 21:55

HOTELL TRANSILVAANIA **PERE**
Saal 3 2D eesti keeles! 11:20 15:35
Saal 6 3D vene keeles! 12:35 (v.a. N)
Saal 7 3D eesti k.! 13:50 (P, T, K, N)

ZAMBESIA **PERE**
Saal 5 2D eesti k.! 12:40 (ainult L, P)
Saal 7 2D eesti k.! 13:50 (ainult E)

MA NÄGIN SAATANAT **K14**
Saal 4 14:25 22:05

1+1 **MS12**
Saal 5 12:10 (v.a. L, P, N)

SEENELKÄIK eesti keeles, venek subti! **L**
Saal 5 18:50
Saal 6 14:50 (v.a. L, T, N)
Saal 7 11:45

VÕI SEES **K12**
Saal 5 16:45 (v.a. N)
Saal 6 14:50 (ainult L, T, N)

MET OOPER: TORM **L**
Saal 7 19:00 (ainult E)

SEITSE PSÜHHOPAATI **K12**
Saal 8 16:50
Saal 9 12:30 19:20 21:45

LOOTUS TÄRKAB **MS12**
Saal 9 14:55

RÕÕVITUD 2 **K12**
Saal 9 17:15

ARGO **K12**
Saal 8 11:40 14:15 19:15 21:50

***A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00**

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. ALe Coq Sviit E-N pilet 17€, R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

DEEMONID
TAMBET TUISK ENE JÄRVIS AIN LUTSEPP EVELIN VÕIGEMAST

10:50 13:15

PARIISIS
JEANNE MOREAU LAINE MÄGI PATRICK PINEAU
EESTLANNA PARIISIS
ILMAR RAGGI FILM

11:15 17:10

PÖFF
16. Tallinna Pimedate Ööde Filmifestival

12.-28. 18:00 21:30

KINO "SÕPRUS"
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1955

12.-28.11.2012

Deemonid	10:50 13:15	7 päeva Havannas	15:30
Eestlanna Pariisis	11:15 17:10	Pöff: Tehtud Ashis	18:00
Ja kui me elaksime kõik koos?	13:05	Pöff: Sügavik	21:30
Kirjandus kinos: Krabat	15:00	Jaapani anime-eri: Berserk	21:45

19.11

Pöff: Oh sa poiss 18:30

Pöff: 9.79* 21:00

Pöff: Öde 21:45

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

Elion
Vabadus nautida

JÕULUJAZZ
12.12 19.00 Nokia Kontserdimaja

KURT ELLING (USA)
& Estonian Dream Big Band

Piletid Piletilevi ja TicketPro müügikohtades.
Jazzkaare info 6660030 ja piletid@jazzkaar.ee
www.jazzkaar.ee
Piletid soodsamad 4. novembrini

ERGO **Eesti Päevaleht** **MY CITY HOTEL** TALLINN

30. AASTAST 1982
EESTI KOORIÜHING

Sünnipäevanädal
24.-30. november 2012

Laupäeval, 24. novembril kell 11-18.30
Konverents "Sisu ja pakend"
Rahandusministeeriumi saalis (Suur-Ameerika 1, Tallinn)
Tasuta

Pühapäeval, 25. novembril kell 15
Klassikakontsert MART SAAR 130
Estonia kontserdisaalis
Kunstilised juhud: Merike Toro ja Aivar Leštšinski
Pilet 7/5 €

Reedel, 30. novembril kell 18 - 22.30
MARATONKONTSERT Mustpeade Majas
Kunstiline juht: Ants Soots
Kontserti vahendab Klassikaraadio
Pilet 3-10 €

Piletid Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtadest
Lisainfo: kooriühing.ee

Kirjandus- ja teadusministeerium
Eesti Laulu- ja Tantsupäev
EAU **KLASSIKA RADIO** **Tallinn**

TALLINNA LINNATEATER

Ma armastasin sakslast
10., 11. detsembril 19.00

Eesti filmi laulud
7., 8., 27., 28., 29. detsembril 19.00

Festival Talveöö unenägu
17. - 21. detsembril

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

21. novembril kell 18.00
POETRY JAM
LUULEMOOS
RUNOHILLO

Luule ületab piire – soome-estli luulesündmus, kus üles astuvad soome luuletajad Marianna Kurto, Esa Mäkijärvi ja Aki Salmela ning eesti luuletajad Eda Ahi, Kätlin Kaldmaa ja Kaur Riismaa.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2.-, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1.-
Toetab Kultuurkapital

Sari „Riigikaitse Raamatukogu“
toob lugejani parima valiku sõjanduse- ja julgeolekualast tõlkekirjandust

Merehuvilise lugemisvara

Sarja teine raamat „Merevõim“ avab merelise julgeoleku erinevaid tahke, andes põhjaliku ülevaate sellest, millised on riikide huvid meredel ja kuidas nad oma huvisid kaitsevad.

Tellimiseks helista 680 4444 või kirjuta klienditugi@lehed.ee. Kõik tellimused täidetakse viie tööpäeva jooksul peale arve tasumist. Raamatud on saadaval ka kõikides parimates raamatupoodides üle Eesti.

Riigikaitse raamatukogu

/// Eesti Kontsert

hooaja peatoetaja

Kontserdinädal

19.–25. november

T 20. XI kell 19 Estonia kontserdisaal
K 21. XI kell 19 Tartu ülikooli aula
N 22. XI kell 18 Valga muusikakool
R 23. XI kell 18 Türi kultuurimaja

Eliitkontserdid II

Indrek Leivategija (tšello)
Lauri Väinmaa (klaver)

Ysaye, Britten, Beethoven, Brahms

Indrek Leivategija Lauri Väinmaa

T 20. XI kell 18 Põlva muusikakool
K 21. XI kell 18 Rärpina muusikakool
N 22 XI kell 19 Pärnu kontserdimaja
L 24. XI kell 19 Estonia kontserdisaal

Eliitkontserdid III

Mati Turi (tenor)
Martti Raide (klaver)

Schubert, Liszt, Rahmaninov, Saar, Mägi

Mati Turi Martti Raide
foto Piia Ruber

L 24. XI kell 19 lisaku rahvamaja

Meeletu rüütel

Voldemar Kuslap 75

Henn Rebane (akordion)
Urmas Lattikas (klaver)

K 21. XI kell 19 RO Estonia Talveaed

KontsertJazz

Aimla–Tafenu kvintett

Siim Aimla (saksofon), Raivo Tafenu
(saksofon), Virgo Sillamaa (kitarr)
Mihkel Mälgand (kontrabass)
Eno Kollom (trummid)

N 22. XI kell 19 Võru kultuurimaja Kannel

Prantsuse vaimus

Eesti Filharmoonia

Kammerkoor

Dirigent Daniel Reuss

Poulenc, Hindemith, Escher, Ravel

N 22. XI kell 19 Tallinna Metodisti kirik
R 23. XI kel 19 Tartu Jaani kirik

Eesti Rahvusmeeskoor

Dirigent Mikk Üleoja

Liisa Hirsch. Esiettekanne
Carlo Gesualdo. Osad kannatusaja
responsooriumidest
Toivo Tulevi. Esiettekanne

PÖFF, Nargenfestival ja
Eesti Kontsert esitlevad

R 23. XI kell 19 Estonia kontserdisaal

“Ajaline ja ajatu”

Eternity and a Day

Eleni Karaindrou (Kreeka)

filmimuusika kontsert pühendusega
maailmakuulsale Kreeka filmirežissöörile
Theo Angelopoulosele

Tallinna Kammerorkester

Eleni Karaindrou (klaver)

Vangelis Christopoulos (oboe)

Aristotelis Dimitriadis (mandoliin)

Larysa Zhykhareva (akordion)

Dirigent Tõnu Kaljuste

Koostöös Kreeka saatkonnaga

Eleni Karaindrou

Salva

Eesti Kontserdi
toetaja

www.concert.ee

RAKVERE LVL

Jane Eyre
Salongiõhtu

Olete lahkelt palutud veetma üht kena talveõhtut Rakvere Teatrimajas.

Neljapäeval, 22. novembril kell 19
avanevates sumedates salongides ootab
daame ning härrasmehi teemakohane
meelelahutus ja harivad lõbustused, õhtu
aga lõpeb ühise elegantse tantsupeoga.

rakvereteater.ee

piletimaailm.com

7 €

KONTSERT

PÜHADE MUUSIKA

Mari Kalkun
Riho Sibul

T 25. detsember - Tartu Salemi kirik kell 19.00
K 26. detsember - Tallinna Kaarli kirik kell 19.00
N 27. detsember - Võru kultuurimaja Kannel kell 19.00
R 28. detsember - Viimsi Püha Jaakobi kirik kell 19.00

www.kontsert.ee

KUULUTUSTE
TELLIMINE

Eesti Ekspressi, Maalehte
ja Eesti Päevalehte
nüüd ühest kohast!

kuulutus.lehed.ee

AEG
KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust.
Pakkuda võib lageraidest
harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava
lepiku eest head hinda.
Lõhutud küttepuid
müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Müük

• Müüki tuli suures koguses kvaliteetset kasutatud kontorimööblit. Tähetorni 21-j Tall. E-R 10-17 APUNEKS OÜ

• Saetud, lõhutud küttepuid: kuiv lepp (50cm), metsakuiv kuusk (pikkus tellija soovil) ja kuiv kask (30cm) võrkkotis koos transpordiga. Tel 672 5338, mob 525 9433 Võtikmetsa OÜ

Ost

• Aigrette Antiik ostab ja hindab vanu münte, maale jne. Tel 509 1500.

• Reval Antiik ostab vanu maale, münte, kuld- ja hõbesemeid, märke, mööblit, raamatuid, jms. Pakkuda võib kõike, mis tundub olevat vana. Müürivahe 2, 6440747, 511 8825

Laen

• Laen kinnisvara tagatisel. ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Teenused

• KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee

• NÕUANDELIIN tel 900 5020. Kui elumurevaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97€/min.

• Ömblusmasinate remont,
tel 656 6063, 551 6633, Rosmann.

Võtan rendile

• Salutrans OÜ võtab rendile ja ostab põllumaid. Raha kohe kätte. Rõngu ja Rannu kandis pakume parimat hinda! Tel 5562 6000

Äriteenus

• Firmede likvideerimine
www.likvideerimine.ee, tel 506 7151.

Tervis

• Uus ja eksklusiivne massaažisalong ootab lõdgastavale massaažile. Tel 5382 0188.

• Parapsühholoog Ž. Stepanjan
Abi alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekäululise, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 5858 8910.

OSTAME - MÜÜME
- ÜÜRIME
TEIE KINNISVARA

• Kiire ja korrektne vormistamine.
• 15 a. töökogemus.
• Konsultatsioon tasuta!

VEO- ja KOLIMISTEENUS

TALLINNA
KREMATOORIUM

Lahkunu transport
krematooriumisse ööpäevaringsest kogu Eesti piires.
Tuhastamismatus
soodsaime hinnaga.
Kõik matuseteenused.
KAKS KABELIT.
Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h

www.krematoorium.ee

Avaldame sügavat kaastunnet
Güidole ja lastele
armsa abikaasa, ema ja vanaema

LIA RAJALO

kaotuse puhul

Perekond Sillam

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:
Helista 66 22 524 Kuula hoolega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbri ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sinul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

2. NII VASTAD LEHEST LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:
Helista 900 2626, peale sissejuhatust vali kood 022. Kuula hoolega juhiseid. Sisesta kuulutuse number millele vastad ja siis ütle oma teade.

3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:
Helista 900 2626, peale sissejuhatust vali kood 022. Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula Sulle jäetud teateid.

TÄHELEPANU! Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, tingimusel, et telefon on klahvidega ning toonvalimisega. Uued kuulutused ilmuvad ühel päeval laupäevast kolmapäevani Eesti Päevalehes. 9002626 eritariif 0.63 EUR / min.
Teenuse osutaja: Indata OÜ.

Naine meest

63/163 leskproua soovib tutvuda sobivas vanuses leskhärraga, et käia koos kultuuriüritustel, looduses ja vahel ka tantsimas. Olen mat. kindl. ei virise ega vingi. Alkoholiõllembestel ja seiklejatel mitte tülitada! 68249

Positiivse eluhoiakuga kena sõbralik tallinlanna soovib tutvuda optimistliku üksindust tundva mehega vanuses 60-70a. 68221

36a. kena sale naine Tallinnast otsib tutvusi. Olen truu ja seiklusi ei otsi. 68271

75/156/56 üksikuks jäänud leskproua soovib tutvuda karske sõbraliku vaba härraga, kes omaks ka autot, et koos käia tantsimas ning külastada kultuuriüritusi, võib ka reisida. Seiklejaid ei soovi. 68261

Tiba üle 30a normaalse teadudega abieluline Tallinnast soovib leida rutiinile romantilist vaheldust. Sponsorit ei vaja. 68244

50+ sale tallinlanna, emotsionaalne, positiivse ellusuhtumisega, majanduslikult iseseisev, ootab kohtumist lihtsa eesti mehega, kelle pilk on suunatud tulevikku, kes vajab hellust ja kellele võib kaissu pügeda. 68237

65a. üksik töötav kõrgharidusega pensionär Tallinnast soovib tutvuda 65-76a. pikemat kasvu leskmehega Tallinnast. 68213

44a. naine soovib tutvuda karske ja mittesuitletava 45-50a. mehega. 68207

61a. lesknaine otsib oma ellu mees-sõpra. 68191

Üksik naispensionär vajab kõledal pimedal ajal südamesoojust, mõistmist ja hoolimist. Vastan ise samaga. Kui tunned ka üksindust, võta ühendust. 68190

55/171 täidlane alternatiivraviga tegelev intelligentne naine, kes on rahulik, tõsise ellusuhtumisega, aus, kellele meeldib aiatöö, kodutöö, reisimine, soovib tutvuda kindlameelse ausa ja usaldusväärse mehega kes ei suitleta, ei liialda alkoholiga ja omab autot. 68176

50/170 vaba üksik naine Tallinna lähedalt soovib leida oma ellu kooselu eesmärgil saledat härrat vanuses 50-57a. Seiklejatel mitte tülitada. 68165

61a. kena lesknaine otsib toredat kaaslast, kes aitaks üksindust peletada, jõulud rõõmsaks muuta ja uuele aastale vastu minna. 68162

51a. üksikuks jäänud lihtne naine, veidi täidlasem, Lääne-Virumaalt, soovib leida head meessõpra vanuses 50-65a, kes hindaks puhtust, ausust ja hoolivast. Viinalembelistel, abielumeestel ja seiklejatel mitte tülitada! 68160

Mees naist

Abielumees otsib 30-35a. armukest, kellega aeg ajalt koos aega veeta. 68192

40+a. härrasmees soovib tutvuda 30-44a. neiu või naisega, kes on kena arukas mõistlik sõbralik aus elurõõmus. 68267

49a. vallaline mat. kindl. Pärnu mees soovib suhet Pärnu naisega. 68264

58a. mees soovib tutvuda naisega vanuses 50-55a. 68254

Hea välimusega vaba mees otsib 30-38a. vaba naist, et nädalas paar korda kohtuda. 68246

59/182 mees Tallinnast ootab armukest vanuses 45-50, et kohtuida paar korda nädalas. 68243

Keskealine igati sportlik pikemat kasvu mees tutvub kuni 60a. prouaga püsi-suhte eesmärgil. 68242

66/188/90 mat. kindl. korralike elukommetega üksik töökas mees, oma maja ja auto, ootab oma ellu toredat ja heasüdamlikku naisterahvast, kellele meeldib tantsimine ning reisimine nii Eestis kui ka väljaspool. 68241

Keskealine normaalse Tartumaa mees, ei joo, ei suitseta, maj. kindl. tutvaks pere loomiseks mõistva ühist last sooviva üksiku või last kasvatava autojuhi oskustega hakkaja naisega. 68239

Tere väike armas sale naiseke, kui sa tahad veel tunda, et siin ilmas on veel võimalik tõeline armastus ja tahad kuulda lauset: "Kallis, ma armastan sind", siis võta ühendust. Ise olen 48a. mees, kes pole veel lootust kaotanud. 68233

44a. mees soovib tutvuda 34-44a. neiu või naisega. Hea, kui ta oleks mõistlik, kena, tolerantne, lõbus, lahke, arukas, aus ja kaunite naiselike kehavormidega. 68232

42/190/94 hea välimusega vaba mees otsib 30-38a. vaba naist, et nädalas paar korda kokku saada. 68222

45a. asjalik mees soovib tutvuda sale-da, tervislike eluviisidega naisterahvaga. 68216

46a. veel noor mees sooviks leida endale elukaaslast, kes ei peaks ka paljaks vava näha, et suhe püsiks. Takistuseks oleks suitsetamine, joomine ja kehviseloom. 68195

Mees Tallinnast, 65/167, töötab, korralik, soovib tutvuda sobivas vanuses daamiga, kes teab, et inimese ilu on vaataja silmades. 68180

Seitsmekümnendates leskhärra soovib tutvuda sobivas vanuses leskprouaga. Olen mat. kindlustatud, oma maja ja auto. Soovin käia koos kultuuriüritustel ja vahel ka tantsimas. 68172

+

Teatame sügavas kurbuses,
et on lahkunud meie kallis

HELLE-EVI
SIMOVART

20.06.1943 - 16.11.2012

Ärasaatmine
neljapäeval, 22. nov kl 13
Tartus Peetri kirikust
Raadi kalmistule

Leinavad lesk ja poeg
perekonnaga

Teatame
sügava kurbusega,
et on lahkunud
meie kallis ema,
vanaema ja ämm

EVE-MAI
AGURAIUJA

26.05.1936 - 15.11.2012

Ärasaatmine
24. nov kl 12
Tallinna Pärnamäe
krematooriumis

Leinab
poeg perega

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Draamasari Holby City haigla: Vaoshoitult (Inglise 2001)

09.55 Terevisioon*

11.55 Maahommik*

12.40 Iga pink räägib loo*

13.05 Minu ENSV*

13.35 Komöödiasari Pehmed ja karvased*

14.00 Jamie Oliveri 30 minuti road*

14.25 Komöödiasari Minu pere*

14.50 Kriminaalsari Vincent*

16.00 Draamasari Holby City haigla*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Draamasari Öhne 13

17.40 Draamasari Südameasi

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

20.05 Osoon

20.35 Meie inimesed

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 Välisilm

22.10 Välisilm esitleb Režiim peab langema

23.15 Komöödiasari Pehmed ja karvased*

23.40 Draamasari Südameasi

00.25 Ringvaade*

01.33 ERR uudised

KANAL 2

06.45 Joonissari Multimaania

07.10 Joonissari Kasskoer

07.35 Joonissari Pisipõnnide seiklused

08.00 Reporter*

09.00 Ettevaatust inglisa*, 185

10.00 Keelatud vili*, 4

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5374

11.30 Tähed jääl*

12.50 Tähed jääl väljahääletus*

13.30 Doktor Oz

14.30 Komissar Rex

15.30 Punased roosid, 384

16.30 Keelatud vili, 5

17.30 Ettevaatust inglisa, 186

18.30 Kodus ja võõrsil, 5375

19.00 Reporter

20.00 Ärapanija

20.30 Saladused

21.20 Meeleheitel koduperenaised:

22.20 Kaks ja pool meest

22.50 Pan Am: Ich bin ein Berliner

23.45 Knight Rider: Sodiaagi rüütel.

01.25 Miljonäri salamissioon*

02.10 Romet ja Julia*: Segadus

02.55 Reporter*

03.45 Ärapanija*

04.10 Unelmate hotell - Seisellid*

TV3

06.15 Multifilm Beyblade

06.37 Multifilm Pop Pixie

06.50 Multifilm Pop Pixie

07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks

07.30 Multifilm Beyblade*

08.00 Kaunis Lola, 55*

08.55 Kirgede torm, 1510*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6350*

10.20 Faktuaalne kaamera*

10.50 Top Shop

11.05 Öhtusöök viiele 4, 25*

11.35 Kõige naljakamad kodu-videod*

12.05 Valgekræ 2, 3

13.00 Eesti otsib superstaari*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6351

15.25 Selline on elu!

16.25 Kaunis Lola, 56

17.25 Kirgede torm, 1511

18.30 Kõige naljakamad koduvideod

19.00 Seitsmesed uudised

19.30 Öhtusöök viiele: Priima selts-kond 1

20.00 Ment, 11: Tolmuimejate mäss

21.00 CSI kriminalistid 12, 12

22.00 Mängufilm Võitleja. USA 2010 biograafiline spordifilm

00.20 CSI Miami 9, 18: Täispöore

01.18 TV3play.ee uudised

01.20 Vaga vesi 1, 3: Täiuslik torm

02.10 Nukumaja 2, 8: Ülim armastus

02.55 Faktuaalne kaamera*

03.25 Seitsmesed uudised

03.50 Ment, 11: Tolmuimejate mäss*

04.35 Öhtusöök viiele: Priima selts-kond 1*

05.00 Seitsmesed uudised

05.25 Selline on elu!*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Animasari Baleriin Angelina* **07.25** Ennemuistsed jutud, 2/3 * **07.55** Kuulsad muinaslood **08.00** Animasari Aisopose teater **08.10** Animasari Reporterhiir Marvi Hämmer **08.35** Mõtete sunnil, 1/5 **09.00** Ringvaade* **09.35** Lint **10.05** Kauge ja lähedane taevast * **10.28** ERR uudised **16.40** Noortebänd 2012, 3/5* **17.10** Päikesesüsteemi seitse imet, 4/5* **18.00** Animasari Muumioru lood **18.20** Animasari Must ja valge koer **18.30** Lastetuba **18.45** Animasari Völukarussell **18.55** Animasari Tatonka lood **19.05** Minu lemmikloom **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Aktuaalne kaamera **20.00** Vene draama Dostojevski, 8/8 **20.55** Kuidas valmis sari Elu on liiga lühike* **21.25** Harju 1-50 **21.30** Jüri Üdi klubi **22.25** Kinoklassika Giulietta ja vaimud **00.40** Kultussari Vang nr 6, 11/17 **01.33** ERR uudised

Kanal 11

06.35 Peremees otsib perenaist* **07.25** Saint Tropez **08.30** Doktor Oz* **09.25**

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp **09.30** Kodu keset linna 1, 67 **10.00** Kutsuge Cobra 11 1, 20 **11.00** Bitten **12.50** Kalamehejutud 3, 7 **13.15** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 1, 68 **14.00** Elu veinimõisas 2, 7 **15.00** Kutsuge Cobra 11 1, 20 **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 3, 11 **16.30** Top Gear 10, 9 **17.30** Kutsuge Cobra 11 1, 21 **18.30** Simpsonid 14, 12 **19.00** Perepea 1, 10 **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 3, 12 **20.00** Moodne

06.15 Superlapsehoidja* **12.10** Top Shop **12.25** Miss Marple* **16.50** **14.20** Tee õnnele, 491 **15.15** Tee õnnele, 492 **16.10** Superlapsehoidja **17.05** Naistekliinik, 31 **18.00** Doktor Oz **19.00** Peremees otsib perenaist **20.00** Ellen **21.00** Mängufilm Hauatagune elu **23.00** Drag queen'ide võidujooks **00.00** Reporter **00.50** Naistekliinik*, 31 **01.35** Peremees otsib perenaist* **02.20** Saint Tropez* **03.15** Doktor Oz* **04.00** Doktor Oz* **04.40** Pagariپیاد **05.05** Reporter*

KANAL 12

07.20 Jean Claude Van Damme - kulisside taga* **08.10** Maailma kõige rumalamad...*, 3 **09.00** Reporter+ **09.30** Reporter+ **10.00** Galileo* **10.30** Köögikubjas* **11.00** Jututuba **13.50** Kloun* **14.45** Walker - Texase korralvõimur* **15.35** Maailma kõige rumalamad..., 4 **16.25** Merepatrull **17.15** Kloun **18.10** Walker - Texase korralvõimur **19.00** Tuvikesed* **19.30** Tuvikesed* **20.00** Galileo **20.30** Kuldvillak **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Kriminaalne Venemaa **22.00** Kriminaalne Venemaa **22.30** Hiromant II **23.30** Jean Claude Van Damme - kulisside taga **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed **01.15** Tuvikesed **01.40** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Suurem osakaal on ühistel ettevõtmistel ja vastastikku kasulik koostööl. Kõik suhted on nüüd olulised.

SÖNN Meeskonnatöö esitab sulle suuremaid nõudmisi. Sa ei tohiks olla teiste poolt liialt mõjutatav ega ka liiga kangekaelne.

KAKSIKUD Päev reisimiseks nii füüsilisel kui vaimsel tasapinnal – siia alla käib näiteks raamatute lugemine, väärtfilmi vaatamine jne.

VÄHK Kino, teater ja muud sellised kohad võiksid täna su akud kenasti täis laadida. Kodus filmivaatamisest ei piisa, sa pead olema vastavas „kohas”, kus on ka vastav energee-tika.

LÕVI Võid nüüd kohtuda inimesega, kes suudab lugeda su mõtteid või kelle keha reageerib väga jõuliselt sinu omaga...

NEITSI Sinu suhted oma partneritega ei pruugi olla sellised, nagu sina neid tajud. Kas sa suhtled ikka reaalse inimesega, mitte ettekujutusega temast?

KAALUD Sinu tegelik roll perekonnas või suguseltsis on nüüd rohkem luubi ja uurimise all. Hoia oma mainet ning ära anna alust kuulujuttudeks! Söö vähem, aga kvaliteetsemalt. Väldi rasvast.

SKORPION Oled kindel, et iga-sugune järeleandmine on vaid nõrkuse märk. Seetõttu näitad üles suurt kangekaelsust.

AMBUR Ära uusi asju ette võta – kui just tingimata pole vaja. Võimaluse korral lõpeta kõik poolik ning püüa asju vaadata mitme eri nurga alt.

KALJUKITS Energiad on tugevad ja jõulised. Raske on olla neutraalne. Tugeva konkurentsi tõttu pead rohkem pingutama. Ka on sinus ürgset jõudu ja seksuaalset magnetismi, mida teised ka tähele panevad.

VEEVALAJA Hakkad silma isegi siis, kui sa seda ei soovi. Sind märkavad nii sinu sõbrad kui ka vaenlased – oled elu lavalaudadel justkui projektori valgusvihus.

KALAD Võimalik on kohtumine omapärase ja isikupärase tüübiga, näiteks kummalise boheemlase või internetis järgijaid otsiva tege-lasega.

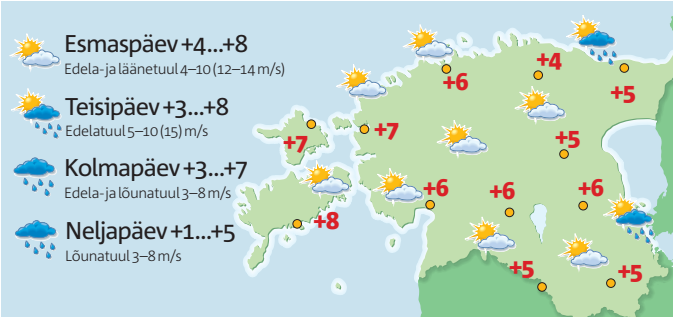
ILM

Esmaspäev +4...+8
Edela- ja läänetuul 4–10 (12–14 m/s)

Teisipäev +3...+8
Edelatuul 5–10 (15) m/s

Kolmapäev +3...+7
Edela- ja lõunatuul 3–8 m/s

Neljapäev +1...+5
Lõunatuul 3–8 m/s

RISTSÕNA

	TÜRGI HÄRRA PARNUMAA VALD	VILETS ÕLUPUUVILI	KAHL. NUTSAK 1052.	KALAPÜÜGIVAHEND PIKAMAAJOOKSJA	KUUR RUMAL, MEELETU	PEREMEESE KASKJA ÄSS	SEADE 2 x TÄHT	POST. TULP LEHEKUU	KOOREM. RASKUS PAKEND
MINIST IDEEST VOI TEGEV. SEST VAL MUSTUNUD KIR									
LOOMAS-TIK									
TERVISTUS-ASUTUS									
KORDA-MINEK									
NÄIDEND									
AUTOMARK RIGIMETS JA MAJANDAMISE KESKUS									
PUNKER									
ISLAMI TAVA-ÕIGUS									
MEHENIMI									
... JA TARGU									
KUNSTNIK ... VINT									
REFORMIMA									
RÕIVASTUS									
ARGOON									
NAISENIMI									
VENEMAA (inglise k.)									

Taristu

OTT VALLIK

Dilbert

SCOTT ADAMS

SUDOKU

Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

4	1						
			5	4	2		3
		7		2			
	5	2					9
8	6			9			2
1					5	3	
			9		8		
9		7	6	1			
						6	1

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi: www.epl.ee/sudoku

SUDOKU reeglid

•• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema iga 9 veerus, iga 9 reas, iga 3 x 3 ruudus. Igas reas, iga veerus ja iga 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Loodus

Kristel Vilbaste
loodusenaine@hotmail.ee

LÜHIDALT

Igal aastal tuleb novembrilõpu kevad: aeg, mil inimesed oigavad, et lõpeks ometi see pime-dus. Kevadet on kindlasti veel nädal ja siis jääb oodata Monica-sarnast tuisutormi, mis ilma tal-viseks muudab.

TSITAAT

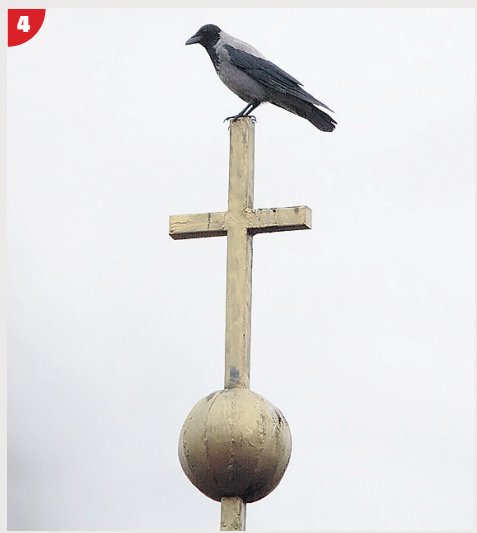
Mardist kaks kadrissi, kadrist neli jõulusse. *Simuna.*

SOOVITUS

Kadrilaupäeval, 24. novembril käisid kadriks ena-masti vanemad naised, lesed-naised, vaesed, vanatüdrukud. Vitsakimp oli kaasas, sellel olid tutid küljes, sinised ja punased. Toas lõi Kadri sel-lega noori ja vanu ning ütles: „Tervist! Tervist!” Igaühele löödi kaks–kolm patsu. Kellele ei löö-dud, see oli nagu alam teiste ulkas. *Kirbla*

NÄDALA NELI ILMAMÄRKI

Kullendav paiseleheõis, jäneste pulmajooks, tedremulin soos ja virmalised.

EESTI ALLIKAD

Varsaallikad

Varsaallikad asuvad Tallinnas Kosel paekalda jala-mil Särgava allée lähedal. Kevadel paekaldast väl-japulbitsev vesi koondub vulisevaks ojaks, mis Pirita purjespordikeskuse juures Tallinna lahte suubub.

Varsaallikad on 1992. aastast looduskaitse all. Vett ammutatakse lõuna poole jäävast õhuke-se pinnakatttega Lasnamäe tühermaalt ja Tondi rabast. Vesi tuleb lubjakivi kihtidest, suurvee ajal on kümmekond allikat maksimaalse vooluhulga-ga 120 liitrit sekundis.

Ajaloolane Ott Sandrak ütleb, et Varsaallikad olid põlised hobuste jootmise kohad. Jutuvestja Illika Lõhmus pajatab aga vana loo sellest, kuidas talumehe väärt hobusel oli kord sündinud varss, sündimise paigast oli välja purskunud kuldne sel-geveeline allikas. Varsaoja aga sai paika, kustkau-du mära oma varsa koju viis.

Novembri kolmas nädal: kevade tulek

I metlen juba teist nädalat oma akna taga varblasepe-re toimetamisi, kuid laupäe-val muutusin ma suisa paha-seks, kui isaslind hakkas terras-siäärelt upitades välja rebima mu kuutõverohu puhmast. Ta rassis ja sikutas, nagu poleks õues enam ühtki teist kõrt ega oksakest.

Järjekindlalt tassib see varb-lasepaar oma pesakasti kõike, mis on kusagil ripakil. Eriti rõõmsalt tulevad nad nokatäie-ga, mis kusagilt padjakloppi-misalt saadud – ilusad val-ged suled näivad neile kõige enam meeldivat, kuid käiku lähevad ka kõrred ja oksake-sed. Ma ei tea, kas tegemist on päris- või talvepesa ehitamise-ga. Küll suutsid nad aga maha pidada ühe ägeda lööma põld-varblasega, kellel oli kolman-da armastaja nagu peas. Ka tihastega peetakse pahaseid lahinguid.

Urbaniseeruvad linnud

Varblased on Euroopas leid-nud endale elamiseks uued paigad. Näiteks otsiti eelmi-sel nädalal Pärnu Maximasse varblasepüüdjat. Kohal käi-nud linnumees Eedi Lelov ütleb aga, et kondiitrileti juu-res lõbusat elu elavat kümme-konda koduvarblast pole min-git mõtet kinni püüda, sest uuemad kaubanduskeskused pole linnukindlad: nad lihtsalt lendavad tagasi. Loodan vähe-malt, et Hiina moodi kahjuri-tõrjet tegema ei hakata. Iseasi, kuidas ostjad või terviseamet suhtuvad linnulärtsudesse tor-dikarbil...

Urbaniseerumine on täies hoos igal rindel. Saiasõltlas-test veelindudega koorma-tud keskkonnaamet püüab toitjaid peletada sõna jõuga, paraku on hoolitsus inimeste südameis juba lapseeas saati ja seda ei ole võimalik muuta.

Keelamise asemel tuleks inimestele pakkuda alternatiivi

Õitsevad paiselehed ja roosid, jäneseisandatel on äge pulmamäng käima läinud.

abistamiskampaaniates. Kui ma eelmisel nädalal kirjutasin, et tihastele ei soovitata panna praegu poest saadavat toitu, vaid oma toidulaualt ülejäävat, siis mõtlesin ma eelkõige seda, et poes müüdavates lin-nutoitutes on sees päevalille-seemned, mis mõjuvad tihaste-le nagu narkootikum ja kogu-nevat kampa ei jõua lihtsalt ära toita. Päevalilleseemneid võib kuluda hiljem kilo päevas.

Kel aga aega linnamüüride vahelt välja minna, see märkab, et on saabunud kevad – roosid puhkevad taas õitsele. Looduslaagrit korraldav Pille Tammur räägib, et Tartumaal Laeva rabas käib täie hooga tedremäng. Pärnu-maalt annab aga Enn Vilbaste teada, et õitsele on puhke-nud ka paiselehed ja jäneseisandatel on vallandunud jook-suvajadus, äge pul-mamäng on käima läinud.

Metsarahva uudiseid veel nii-palju, et maakodude kauneid muruplatse hakatakse nüüd korralikult harima: maa seest künnavad kuhilaid üles mutid, hunnikud on vahel isegi poole-meetrised. Lisaks ajavad vagu-sid ka metssead. Neil on sel aastal hästi läinud, mõni kari on kasvanud isegi 80-pealiseks. Küllap hundid selle karja nõr-gemaid talvel harvendavad. **o**

-1- Õhus on niiskust! Kooljakuu hommik Otepääl -2- Kõdunevas lehesajus rohetab seaohakas. -3- Varblased on soojustanud uvisit kärbsenäpipesa. Juurde on tassitud peamiselt sulgi. -4- Hall ilm hallvaresega

Fotod: Arne Ader

LEHT + DVD

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastoid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastoid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@ep.lee **Eesti uudised** 680 4400, **kohalikud uudised** 322 3487, **välisuudised** 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500. **EPL Online** www.ep.lee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

